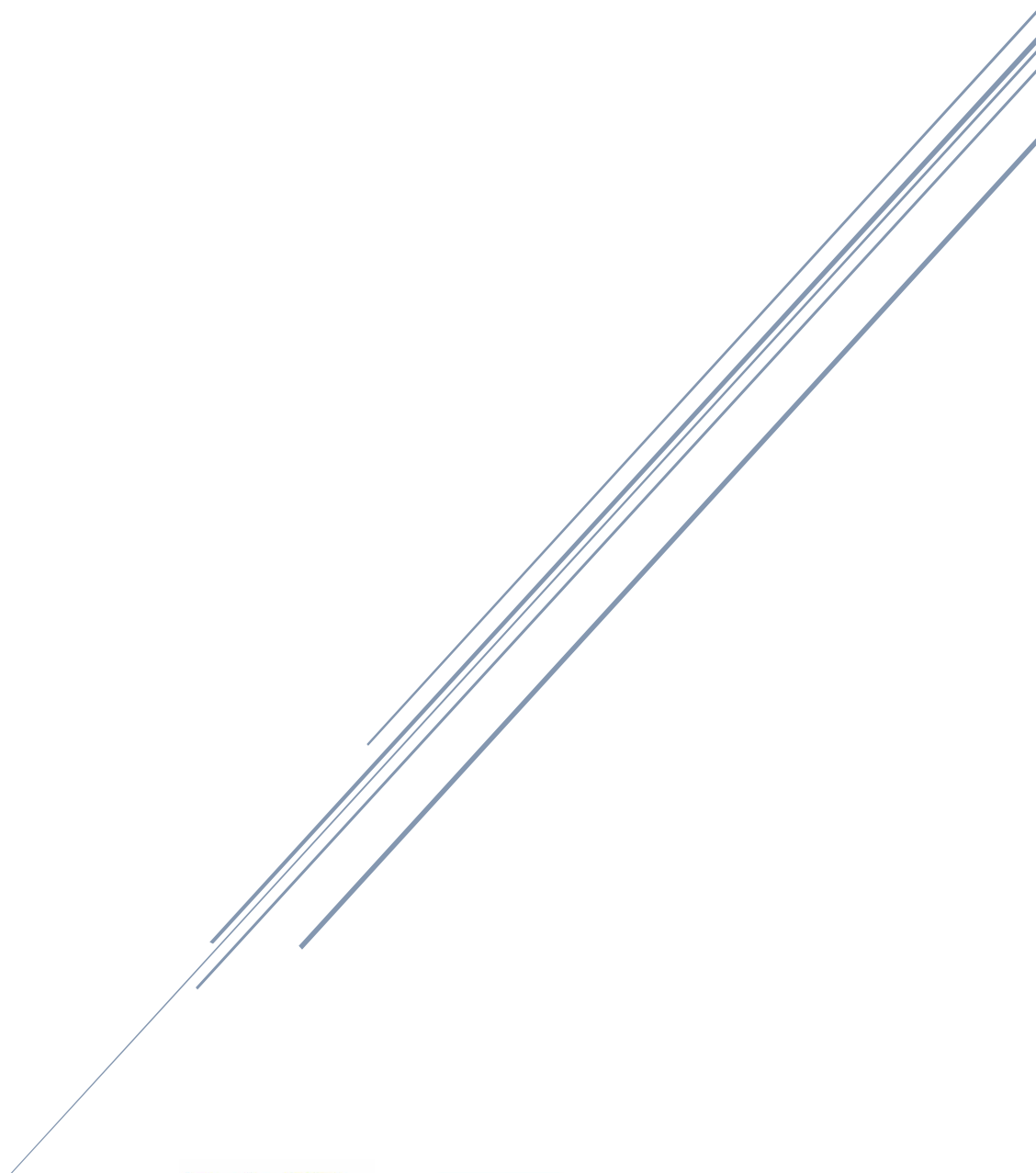

ESD:SUPERVISION 4.0 - MANUAL PENTRU FORMAREA PROFESORILOR

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

This project has been funded with support from the European Commission (Erasmus+). The document reflects the views only of the ESD:SuperVision 4.0 team and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project partner consortium:

*Casa Corpului Didactic Dambovită
Daugavpils Universitāte
Daugavpils Valsts ģimnazija
Integrierte Gesamtschule Oyten
Italian Association for Sustainability Science
RCE Oldenburger Muensterland e.V.
Scoala Gimnaziala Buciumeni
University of Edinburgh
Univerzita Karlova
University of Vechta
Vytauto Didziojo Universitetas*

*You may use our material under the **creative commons license for non-commercial use (CC-BY-NC)**, which means that we grant the following rights concerning the material here published:*

- *Sharing – You may share or distribute our material in any format or medium.*
- *Editing – You may remix, change and build on our material.*
- *The licensor cannot revoke these rights as long as you comply to our license terms.*

These rights are subject to the following terms:

- *Attribution – You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made. You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.*
- *Non-commercial – You may not use the material for commercial purposes.*
- *No additional restrictions – You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.*

Any data you transmit will not be passed on to third parties.

 2023

*Școlile, instituțiile de formare și universitățile sunt bine plasate pentru a se implica cu elevii, părinții și comunitatea mai largă cu privire la schimbările necesare pentru o tranziție de succes.”
Pactul verde european (UE, 2019)*

Pentru a încuraja cursanții să devină agenți de schimbare care au cunoștințele, mijloacele, voința și curajul de a întreprinde acțiuni transformatoare pentru o dezvoltare durabilă, instituțiile de învățare trebuie să fie ele însele transformate (UNESCO, 2020)

Acest manual este rezultatul a aproape trei ani de muncă la proiectul Erasmus + „ESD_SuperVision 4.0” bazat pe experiența de pilotare a unui program de formare a profesorilor pentru supervizorii Educației pentru Dezvoltare Durabilă (ESD), precum și a proiectului ERASMUS+ MetESD (<https://metesd.eu/>).

Scopul acestui manual este de a oferi obiective, principii, precum și dovezi și instrumente pentru dezvoltarea unui program de formare a profesorilor privind Educația pentru Dezvoltare Durabilă (ESD), bazat pe Abordarea Întreaga școală (WSA). În special, manualul sugerează elemente cheie care trebuie incluse în formarea avansată pentru a permite educatorilor, consilierilor școlii, administratorilor școlilor, oficialilor școlii și profesorilor să inițieze, să sprijine și să implementeze un proces intern de schimbare a școlii pentru a integra ESD în toate aspectele vieții școlare. .

Astăzi, există deja numeroase proiecte și inițiative privind ESD în școli. Aproape toate țările europene consideră ESD ca o sarcină inter-curriculară importantă a școlii, iar în unele țări ESD este, de asemenea, susținută și făcută obligatorie prin recomandările curriculumului național. Adesea, însă, multe inițiative și proiecte nu sunt implementate structural și sistematic în școli, iar temele legate de Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale ONU nu sunt integrate permanent în programele existente.

Cadrele didactice și personalul școlii joacă un rol fundamental și din acest motiv pregătirea lor are o funcție strategică de susținere a unui proces de schimbare. Dezvoltarea profesională a profesorilor și a personalului școlar în ESD joacă, prin urmare, un rol esențial în a ajuta la pregătirea elevilor pentru provocările de mediu, economice și sociale cu care se confruntă lumea.

Acest Manual prezintă o propunere de formare pentru profesionalizarea tuturor părților interesate din școală; Prin urmare, este relevant pentru oricine predă, sprijină învățarea sau lucrează în dezvoltarea personalului din școli. În centrul programului se află integrarea Educației pentru Dezvoltare Durabilă în programa școlară prin formarea de „supraveghetori” capabili nu doar să-și transforme propria predare, ci și să joace un rol principal în susținerea schimbării necesare în cadrul Școlii, ca un întreg sistem responsabil de învățarea elevilor.

Programul de instruire prezentat aici este modular. Este destinat să sprijine proiectarea proceselor de formare internă a unei școli (in-house-training), susținute de o autoevaluare riguroasă și analiză a nevoilor de formare, precum și o ofertă de formare pentru institutele de formare a cadrelor didactice sau pentru integrarea în cursurile de studii pentru profesori.

Denumirea proiectului „ESD SuperVision 4.0” spune totul. Programul de formare prezentat are scopul de a califica profesorii și educatorii pentru ESD în sensul supervizorului. Supravegherea este un proces în care o persoană cu experiență sprijină, consiliază și însoțește o altă persoană. sau un grup de persoane. Programul de formare prezentat aici, permite cadrelor didactice și personalului școlii să creeze un spațiu structurat în care își pot discuta practica profesională, provocările, întrebările și reflecțiile cu privire la ESD într-o manieră colegială.

Supraveghetorul acționează ca o persoană experimentată și calificată care îi ajută pe supravegheați să reflecteze asupra muncii lor, să obțină noi perspective, să-și îmbunătățească abilitățile și să găsească soluții la problemele profesionale. Accentul se pune pe îmbunătățirea dezvoltării profesionale și a competențelor profesorilor și personalului școlii, precum și pe alinierea practicii școlare și a curriculum-ului la ESD.

Supravegherea oferă, de asemenea, o oportunitate de a vorbi despre reacțiile personale, emoțiile și dinamica din mediul de lucru. Este important de remarcat faptul că, oricum, supravegherea este diferită de terapie sau coaching prin faptul că se concentrează principal pe practica și dezvoltarea profesională în cadrul unei organizații, în timp ce terapia și coaching-ul se pot concentra mai mult pe provocările personale sau individuale.

În titlul proiectului „ESD SuperVision 4.0” se pune accent și pe termenul de Viziune. Dezvoltarea viziunii în practica profesională înseamnă a avea o viziune clară sau un obiectiv general pentru viitor și împărtășirea acestui obiectiv cu ceilalți, inspirându-i să participe și să lucreze împreună în acest sens. Aceasta urmează anumite principii cheie:

1. Claritate: profesorii ar trebui să fie împuterniciți să dezvolte o viziune clară și coerentă, care să fie ușor de înțeles. Viziunea ar trebui să includă atât obiectivele, cât și calea către atingerea acestor obiective.
2. Inspirație: instruirea le permite participanților să inspire și să motiveze pe alții, împărtășindu-și viziunea și transmițând pasiunea pentru aceasta.
3. Gândirea sistemică: lucrul cu viziune implică gândirea cu perspective pe termen lung. Prin aplicarea gândirii sistemice, indivizii și organizațiile pot înțelege mai bine problemele complexe, pot identifica consecințele nedorite, pot anticipa comportamentul sistemului și pot dezvolta soluții mai eficiente și durabile. Promovează o perspectivă holistică care depășește gândirea liniară și încurajează o abordare mai cuprinzătoare pentru abordarea provocărilor din diverse domenii, cum ar fi afaceri, mediu, asistență medicală și sisteme sociale.
4. Inovare: încurajarea profesorilor și educatorilor să caute idei și soluții noi și promovarea unei culturi a învățării pentru a-și realiza viziunea.
5. Participare: participarea și colaborarea tuturor din comunitatea școlară se află în centrul formării. Sunt predate metode care să implice întregul personal în procesele de luare a deciziilor și să promoveze astfel angajamentul și responsabilitatea.
6. Adaptabilitate: Dezvoltarea viziunilor într-o școală necesită flexibilitate și adaptabilitate pentru a face față noilor provocări.

Atributul „4.0” adăugat în numele proiectului „ESD SuperVision 4.0”, amintește de termenul de Societate 4.0, care se referă la o etapă viitoare de dezvoltare a societății caracterizată prin utilizarea extensivă a tehnologiei și transformarea digitală. Termenul se bazează pe conceptul de Industrie 4.0, care descrie a patra revoluție industrială prin integrarea tehnologiilor digitale în procesele de producție. Cu toate acestea, Societatea 4.0 depășește sfera industrială pentru a cuprinde sferele sociale, ecologice, economice și culturale.

Iată câteva caracteristici cheie asociate adesea cu Societatea 4.0:

1. Digitalizarea: digitalizarea este un aspect fundamental al Societății 4.0, atâta timp cât există o rețea larg răspândită de dispozitive, date și procese. Tehnologiile digitale precum Internetul lucrurilor (IoT), inteligența artificială (AI), Big Data, cloud computing și robotica joacă un rol central.

2 Automatizare și inteligență artificială: în Societatea 4.0, multe sarcini vor fi automatizate și preluate de mașini sau sisteme de inteligență artificială. Acest lucru poate duce la creșterea eficienței și la creșterea productivității, dar are și un impact asupra pieței muncii și necesită o ajustare a aptitudinilor și competențelor oamenilor.

3. Rețele și rețelele sociale: rețelele de oameni prin intermediul rețelelor sociale și al altor platforme online joacă un rol din ce în ce mai important în Societatea 4.0.; comunicarea, interacțiunea și colaborarea au loc din ce în ce mai mult pe plan digital și global.

4. Societatea cunoașterii și învățarea pe tot parcursul vieții: în Societatea 4.0, învățarea pe tot parcursul vieții este de mare importanță.

5. Sustenabilitate și eficiență a resurselor: Societatea 4.0 se străduiește pentru o dezvoltare durabilă în care tehnologia este utilizată pentru a reduce impactul asupra mediului și a utiliza resursele mai eficient. Cu toate acestea, pe lângă producția durabilă, trebuie incluse și cunoștințele, abilitățile și atitudinile pentru un consum responsabil și o viață durabilă.

De aceea ne concentrăm pe educația transformativă în formarea avansată „Supravizarea ESD 4.0”. Educația este înțeleasă ca „transformatoare” atunci când nu este vorba doar de o creștere a cunoștințelor sau abilităților, ci și de o schimbare calitativă fundamentală a vederilor despre sine și despre lume. Este vorba despre modele învățate de gândire, simțire și acțiune, despre evaluări obișnuite și modele sociale, norme și valori după care ne orientăm. De exemplu, este vorba despre relația noastră cu alți oameni și cu lumea naturală; înțelegerea noastră a relațiilor de putere socială și a justiției globale; viziunile noastre despre stilurile de viață alternative și cum ne vedem pe noi înșine atunci când lucrăm pentru o societate durabilă.

Într-un sens mai restrâns, educația transformatoare este educație către „marea transformare”. Acest lucru este important pentru că ne face mai receptivi la discursurile despre putere, inegalitate și dreptate într-o Societate 4.0.

Pe scurt, acest manual oferă o viziune a educației pentru viitor care se bazează pe competențe și oferă oportunități de implicare activă a elevilor într-un mediu de sprijin. Programul de formare care urmează este structurat astfel încât participanții să dobândească abilitățile și instrumentele necesare care s-au dovedit a fi eficiente pe baza cunoștințelor din teorie, cercetare și practică în dezvoltarea organizațională, didactică, ESD, lucru în rețea, managementul schimbării și sistemele sistemice.

Manualul conține 4 capitole referitoare la diferite aspecte ale dezvoltării profesionale a profesorilor în calitate de supraveghetori ESD:

Capitolul 1 Cerințe preliminare pentru schimbare tratează principalele premise pentru schimbare și modul în care acestea ar trebui să ghideze reorientarea formării profesorilor către ESD. Formarea cadrelor didactice (dezvoltare profesională inițială și continuă) este considerată strategic pentru a asigura un impact transformator asupra sistemului școlar.

Capitolul 2 Educație pentru viitor – un program de formare pentru supraveghetorii ESD ilustrează structura de formare a cadrelor didactice implementată în cadrul Proiectului ESD SuVi 4.0, în coerență cu cadrul de competențe conturat în proiect (IO1: Cadrul curricular ESD). Programul de instruire este împărțit în șase module și pentru fiecare modul sunt specificate rezultatele învățării, metodele și conținuturile.

Capitolul 3 Instrumente de evaluare pentru a sprijini formarea profesorilor EDD, autoevaluarea și schimbarea întregii școli prezintă o propunere de cadru de evaluare menită să sprijine programul de formare a supraveghetorilor ESD și implementarea abordării întregii școli a ESD și care poate fi utilizată de profesori, directorii și personalul administrativ al școlii, de asemenea, ca instrument de autoevaluare.

În cele din urmă, Capitolul 4 Lecții învățate și recomandări evidențiază principalele lecții învățate și câteva recomandări cheie care au apărut cu privire la modul de proiectare și implementare a experiențelor de formare eficiente pentru supraveghetorii ESD

Anexele completează manualul, oferind informații detaliate despre cadrele de competență EDD pentru educatori și instrumentele pilotate în cadrul proiectului.

1. Condiții preliminare pentru schimbare

Conform documentelor UNESCO, sistemele educaționale ar trebui să pregătească un viitor mai bun pentru societățile noastre și, în acest sens, ar trebui transformate. Actorii cheie în această transformare sunt profesorii, care nu sunt încă pregătiți pentru această sarcină. Faptul că procesele de educație și instituțiile de învățământ ca atare pot deveni mai orientate către durabilitate depinde de cunoștințele, competențele, atitudinile și valorile educatorilor, dar și de interacțiunea acestora cu cadrele instituționale și structura curriculară. Acest lucru este confirmat de dezbaterile recente în literatura de specialitate despre modelele orientate spre rezultate și competențele de bază pentru profesori. După cum s-a subliniat în lucrarea recentă *Transforming Teaching, Learning, and Assessment. A Global Paradigm Shift* (Marope, Griffin, Gallagher, n.d.) „Succesul curriculei bazate pe competențe se bazează în parte pe recunoașterea rolului profesorilor ca co-proiectatori și co-dezvoltatori de curricula” (Marope, Griffin, Gallagher, n.d.:17).

Prin urmare, formarea profesorilor (dezvoltare profesională inițială și continuă) devine strategică, deoarece are un impact asupra sistemului școlar în ansamblu și favorizează procesele de schimbare prin influențarea atât a proceselor de sus în jos (strategii, măsuri, linii directoare), cât și a proceselor de jos în sus (școală). angajament și agenție profesorală).

Deși este larg recunoscut că pentru adoptarea și implementarea cu succes a ESD, sprijinul profesorilor este o condiție prealabilă crucială (UNESCO 2014), nici în prezent, eforturile de pregătire a profesorilor pentru implementarea ESD nu au avansat suficient. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a reorienta formarea profesorilor către EDD atât în ceea ce privește conținutul, cât și metodele de predare și învățare.

1.1. Abordarea întregii școli

Domeniile prioritare de acțiune ale Programului de acțiune globală (Programul de acțiune global UNESCO pentru educație pentru dezvoltare durabilă (2015-2019), UNESCO, 2020) subliniază importanța luării a 5 pași către integrarea EDD în programele școlare. Una dintre ele, Abordarea întregii școli, a fost recunoscută în multe documente internaționale ca un instrument strategic pentru integrarea structurală a ESD în școli.

Abordarea întregii școli (WSA) necesită nu numai reorientarea conținutului și metodologiei predării, ci și managementul infrastructurii care este în concordanță cu dezvoltarea durabilă, precum și cooperarea instituției cu părțile interesate din comunitate. Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite (UNECE) a stimulat abordarea întregii instituții pe baza documentului de planificare școlară ESD (UNECE, 2014) ca o precondiție pentru implementarea eficientă a Strategiei UNECE ESD (UNECE, 2005).

Documente recente UNESCO, cum ar fi Educația pentru dezvoltare durabilă: o foaie de parcurs (UNESCO, 2020), Declarația de la Berlin privind educația pentru dezvoltare durabilă (2021) și Documentul de intrare: O abordare a întregii școli a învățării pentru durabilitatea mediului (EC, 2022) confirmă relevanța strategiei întregii instituții pentru EDD:

„Scopul este de a stabili o cultură a durabilității în școală, extinzând astfel contribuția profesorilor campioni individuali care sunt considerați a fi implicați în insule de bune practici. În schimb, o abordare întregă a școlii aduce sustenabilitatea mediului în centrul școlii, colegiului sau universității

și oferă un spațiu pentru o viață sustenabilă” (EC, 2022: 8). Acesta își propune să integreze aspectele de sustenabilitate, structural și coerent, în organizația școlară, conducând elevii să „învețe ceea ce trăiesc și să trăiască ceea ce învață”.

Întreaga abordare instituțională implică astfel regândirea curriculum-ului, operațiunilor, culturii organizaționale, participarea cursanților, conducerea și managementul, relațiile cu comunitatea și crearea de rețele. În acest fel, instituția însăși este percepută holistic și joacă un rol de model pentru cursanți.

Procesul de schimbare a WSA la nivel de școală ar trebui desfășurat sistematic și practic, pentru a stabili (și susține pe termen lung) un mediu care să promoveze educația transformatoare. În acest scop, în școli ar trebui să fie calificați „profesori ESD” cu rol de „Supervizori de școli ESD”. Acești profesioniști trebuie să fie capabili să inițieze și să susțină un proces de schimbare pentru implementarea EDD în programele școlare, în propria școală (formare internă), dar și în alte școli în calitate de supervizori externi.

Programele de formare a cadrelor didactice care vizează crearea „Conducători de școli ESD” ar trebui, așadar, structurate în jurul unor abordări instituționale întregi: aceasta este ideea metodologică de bază care a ghidat proiectarea și implementarea propunerii de formare a profesorilor ESD_SuVi.

1.2. Competențe ale supervizori EDD

Pentru a-și îndeplini rolul de „supervizori EDD”, educatorii ar trebui să fie capabili să motiveze, să împuternicească și să îndrume cursanții să se transforme pe ei înșiși și pe societate, ei ar trebui să dobândească nu numai competențe pentru dezvoltare durabilă, așa cum sunt definite pentru cursanți în IO1 (a se vedea Anexa 1 în IO1). . În plus, ei trebuie să dezvolte așa-numitele „competențe ESD” pentru implementarea unui curriculum EDD prin practici pedagogice orientate spre acțiune și să acționeze ca facilitatori ai învățării și ai schimbării, precum și pentru îmbunătățirea propriului context școlar. Acest lucru necesită transformări profunde în managementul proceselor de predare, învățare și evaluare și acestea sunt schimbări care necesită, de asemenea, un angajament puternic și capacitate de acțiune. În plus, învățarea bazată pe provocările societale și pe contexte locale necesită cooperare cu parteneri externi (de exemplu, cadre universitare, sectorul privat și societatea civilă). În acest context, Rieckman și Barth (2022) subliniază că educatorii sunt „agenți puternici ai schimbării, oferind răspunsul educațional necesar pentru a atinge dezvoltarea durabilă în general și Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) în special” (UNESCO 2017).

Au fost elaborate o serie de cadre de competențe ale educatorilor în ESD și sunt disponibile în prezent pentru structurarea formării educatorilor. Exemplele cheie includ modelul CSCT (Curriculum, Dezvoltare durabilă, Competențe, Formarea cadrelor didactice) (Sleurs, 2008), modelul UNECE (UNECE, 2012), modelul KOM-BiNE (Kompetenzen für Bildung zur nachhaltigen Entwicklung; Competențe pentru ESD în cadrul profesorului). Educație) (Rauch și Steiner, 2013) și modelul RSP (Rounder Sense of Purpose) (Vare et al., 2019) – mai detaliat vezi Anexa 1.

O comparație a exemplelor de mai sus ne permite să identificăm 9 domenii comune de competențe pe care educatorii și profesorii ar trebui să le dezvolte pentru a putea îndeplini rolul de supervisor ESD și pentru a integra ESD în practica școlii. După frecvența în care sunt menționate, astfel de competențe sunt:

- competență disciplinară și, interdisciplinară, care constă în deținerea de cunoștințe pe teme legate de sustenabilitate, capacitatea de a utiliza cunoștințe și metode din diferite discipline și de a lucra cu experți din alte discipline;

- competența cognitivă (inclusiv gândirea de sistem și complexitatea, gândirea critică și rezolvarea problemelor) care este capacitatea de a lua perspective diferite, de a evalua informațiile și de a da sens lumii ca un întreg interconectat;
- competența interpersonală, care este capacitatea de a motiva, facilita și facilita activitățile de învățare colaborative și participative;
- competența anticipativă, care este capacitatea de a analiza, evalua și crea în mod colectiv „imagini” bogate (simulări, prognoze, scenarii și viziuni) ale viitorului problemelor de sustenabilitate și de a anticipa modul în care planurile de acțiune pentru sustenabilitate ar putea evolua în viitor (dacă este implementat);
- inteligența emoțională, care este capacitatea de a monitoriza propriile emoții și sentimentele și emoțiile altora, de a le discrimina și de a folosi aceste informații pentru a-și ghida gândirea și acțiunile;
- competența de acțiune, care este capacitatea de a acționa la nivel individual și colectiv pentru a modela un viitor durabil și a cere acțiuni din partea celor responsabili pentru a face schimbarea;
- competența normativă, care este capacitatea de a mapa, specifica, aplica, reconcilia și negocia în mod colectiv valorile, principiile, scopurile și țintele de durabilitate;
- competența intra-personală, care este capacitatea de a evita provocările personale de sănătate și burnout-ul în avansarea transformărilor sustenabilității prin auto-îngrijire orientată spre reziliență (conștientizare și autoreglare); și
- competența de inovare, capacitatea de a experimenta noi moduri de a face lucrurile și de a rezolva probleme.

Domeniile de competență profesională de mai sus sunt în concordanță cu abordarea educațională transformatoare susținută în documentele recente UNESCO și literatura pedagogică. Educația transformativă implică predarea și învățarea pentru a motiva și a împuternici cursanții să ia decizii și acțiuni informate la nivel individual, comunitar și global. În același timp, aceste competențe profesionale sunt esențiale pentru a sprijini învățarea transformativă care depășește dobândirea de abilități și cunoștințe, pentru a sprijini elevii să-și dezvolte abilități critice și de acțiune în raport cu propriile contexte de viață.

În acest context, este evident că programele ESD necesită o pedagogie transformativă orientată spre acțiune (Lozano, Berreiro-Gen 2021; Rickman 2018; UNESCO 2017). Profesorii trebuie să aibă o viziune clară și să fie capabili să asigure centrarea pe elev, să mențină un accent pe acțiune și reflecție, să aplice metode care sprijină învățarea prin descoperire și învățarea bazată pe probleme. Aceasta înseamnă că accentul predării trebuie să se schimbe de la învățarea legată de conținut/subiect la învățarea bazată pe metode, orientată spre atingerea obiectivelor de învățare.

O barieră reală în calea utilizării unor abordări pedagogice eficiente care ar putea sprijini implementarea curriculei bazate pe competențe ESD vine din sistemele educaționale din unele țări ale UE, care nu sprijină în mod adecvat profesionalismul profesorilor.

Așadar, pregătirea adecvată a cadrelor didactice devine fundamentală, nu doar pentru „cunoașterea” metodelor inovatoare care sprijină dezvoltarea competențelor de dezvoltare durabilă, ci, mai presus de toate, pentru a le putea gestiona în procesele de predare-învățare. Experiența practică a acestor metode le permite profesorilor să înțeleagă valoarea lor educațională în promovarea învățării. Posibilitatea de a experimenta metode alternative în timpul instruirii capătă, așadar, o valoare de metacogniție: profesorul nu numai că cunoaște noi abordări și noi tehnici de predare (vezi cap. 2), dar înțelege și eficacitatea acestora în sprijinirea dezvoltării competențelor ESD ale cursanților.

Următorul capitol prezintă un program pentru instruirea managerilor ESD. Programul de formare își propune să sprijine profesorii, educatorii să își îndeplinească funcția de supervizori ESD pentru sprijinirea elevilor în dobândirea competențelor pentru dezvoltare durabilă care au fost descrise în cadrul curricular ESD_SuVi (IO1).

2. Educație pentru viitor – un program de formare pentru supraveghetorii ESD

Pe fondul comparațiilor diferitelor modele de competențe, s-au distins trei tipuri de competențe în modelul pe care se bazează conceptul de instruire ESD-SuperVision 4.0 descris mai jos (competență cognitivă, social-emoțională și de acțiune), care la rândul lor se referă la patru dimensiunile învățării (a învăța să înveți; să înveți să trăiești împreună; să înveți să fii și să înveți să faci).

Pentru fiecare dintre aceste competențe au fost atribuite trei abilități cheie (a se vedea tabelul 1 din acest document și cadrul curricular ESD-SuVi-IO1), care ar trebui și pot fi exersate în modulele individuale de formare.

Dimensiuni ale învățării	Competențe cheie
Cognitiv (A învăța să înveți)	Gândire sistemică Gândire critică Decizii inovative
Personal (social-emoțional) (A învăța să trăiești împreună) Personal (social-emoțional) (A învăța să fii)	Comunicare Colaborare Solidaritate Reflexivitate Orientare pe valori Responsibilitate
Comportamental (A învăța să faci)	Explorarea alternativelor viitoare Luare deciziilor inovative Transformative action

Table 1: ESD SuperVision 4.0 Grila competențelor

Abilitățile cheie individuale trebuie specificate în raport cu conținutul. În conceptul de instruire ESD SuperVision 4.0, cele 12 abilități cheie sunt în general înțelese după cum urmează:

Dimensiunea cognitivă:

Gândirea critică înseamnă chestionarea și evaluarea ideilor, soluțiilor, normelor și practicilor. În plus, participanții la instruire au putut identifica punctele forte și punctele slabe ale dovezilor, argumentelor, afirmațiilor și credințelor. Ei pot reflecta asupra valorilor, percepțiilor și acțiunilor cuiva și pot lua o poziție în discursul de sustenabilitate în funcție de context.

Gândirea sistemică înseamnă recunoașterea și înțelegerea relațiilor și interdependența lor. Participanții pot analiza sisteme complexe, pot cerceta modul în care sistemele sunt încorporate în diferite domenii și scări diferite. Acest lucru susține capacitatea de a face față incertitudinii.

Gândirea creativă înseamnă a aborda o problemă sau o provocare dintr-o nouă perspectivă, unghi alternativ sau cu o mentalitate atipică („think outside the box”).

Dimensiunea personala:

Comunicarea ca abilitate cheie înseamnă comunicarea respectuoasă și constructivă în diferite medii (inclusiv multiculturale). Participanții folosesc mai multe medii și tehnologii, precum și instrumente de rețea. Sunt capabili să exprime și să înțeleagă diferite puncte de vedere, fiind toleranți și pregătiți atât pentru a depăși prejudecățile, cât și pentru a face compromisuri.

Colaborarea ca abilitate cheie înseamnă identificarea membrilor echipei și a părților interesate și interesele acestora. Participanții sunt motivați să faciliteze luarea deciziilor participative și angajamentul pentru implementare. Ei lucrează eficient în echipe diverse prin distribuirea responsabilităților și a conducerii; exercitați negocierea și construirea consensului în soluționarea conflictelor.

Solidaritatea ca abilitate cheie înseamnă înțelegerea și respectarea diferitelor valori, nevoi și perspective ale indivizilor și grupurilor. Participanții pot dezbate și explora echitatea și justiția în rezolvarea dilemelor și conflictelor.

Reflexivitatea ca abilitate cheie înseamnă a reflecta asupra propriului rol în comunitatea locală și societatea (globală). Participanții pot trata sentimentele și dorințele cuiva cu empatie.

Orientarea către valoare ca abilitate cheie înseamnă identificarea și clarificarea valorilor, înțelegerea și reflectarea asupra normelor și valorilor care stau la baza acțiunilor cuiva. Participanții pot negocia valori, principii, obiective și ținte de durabilitate, precum și să ia decizii și judecăți adecvate și să acționeze în conformitate cu astfel de judecăți.

Responsabilitatea ca abilitate cheie înseamnă promovarea și sprijinirea drepturilor omului, diversitatea socială și culturală și asumarea responsabilităților pentru mediu. Participanții sunt capabili să evalueze consecințele propriilor acțiuni și ale acțiunilor colective. Ei pot face față obstacolelor și schimbării și pot participa la viața civică și socială

Dimensiunea comportamentală:

Explorarea viitoarelor alternative înseamnă a înțelege și a judeca mai multe viitoare (posibile, probabile și de dorit; viitor) și a crea propriile viziuni pentru viitor.

Luarea unor decizii inovatoare înseamnă căutarea de noi informații, proiectarea și evaluarea anchetei științifice în cadrul unor sisteme complexe. Participanții pot dezvolta cunoștințe noi, perspective, idei, tehnici, strategii și soluții și le pot aplica în situații din viața reală. Ei sunt capabili să ia decizii în cunoștință de cauză, bazate pe date și dovezi, argumente științifice și clarificarea valorilor.

Luarea de acțiuni transformatoare înseamnă aplicarea diferitelor abordări la probleme complexe de durabilitate și dezvoltarea opțiunilor de soluții viabile, incluzive și echitabile care promovează dezvoltarea durabilă. Participanții pot planifica în colaborare, mobiliza resurse (oameni și lucruri) și pot implementa acțiuni inovatoare care promovează sustenabilitatea la nivel local sau regional.

Predarea abilităților cheie în amploarea și profunzimea descrise pare exagerată în contextul unui program de formare avansată. Totuși, presupunem că participanții la oferta de formare ESD SuperVision 4.0 au deja multe dintre aceste competențe, astfel încât competențele legate de dezvoltarea durabilă trebuie doar aprofundate și completate. Aici este important ca furnizorii de formare să adapteze modulele descrise mai jos la situația inițială a participanților.

Conceptul de instruire ESD SuperVision 4.0 se bazează pe șase module, al căror conținut poate fi predat în decurs de o jumătate de zi (4-6 ore). Cu toate acestea, conținutul poate fi elaborat și într-o manieră mai diferențiată și mai extinsă în cadrul unor seminarii de una până la două zile.

Modulul 1 ESD - Fundamente - învățare pentru transformare

Modulul 2 Gândirea sistemică - învățare pentru viitor

Modulul 3 ESD - Curriculum - învățare și predare

Modulul 4 ESD - Curriculum – Abordarea întregii școli

Modulul 5 ESD – Curriculum – Învățare și evaluare

Modulul 6 Crearea de rețele de școli pe ESD

Module 1

BAZELE ESD

Rezultatele învățării

La sfârșitul Modulului 1, participanții

- au dobândit o înțelegere de bază a durabilității, inclusiv provocările globale, obiectivele de dezvoltare durabilă și legăturile dintre acțiunile individuale și impactul global.
- vor ști cum să integreze sustenabilitatea în școli prin promovarea educației durabile și a conștientizării, încorporând sustenabilitatea în curriculum sau în cultura școlii.

La sfârșitul modulului 2, participanții pot:

- Descrieți actorii, abordările, conceptele și strategiile educației pentru durabilitate.
- Analizați provocările și bunele practici pentru durabilitatea de mediu, socială, culturală, politică și economică într-un context global.
- Analizează și reflectă asupra diferitelor dimensiuni ale durabilității în propriul mediu individual și profesional.

Durață

3-4 ore

Conținut

Ca o introducere în tema EDD, Agenda 2030 cu cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă este prezentată pe scurt.

Pe lângă problemele legate de mediu și climă, acest modul abordează și subiecte globale de învățare, cum ar fi comerțul echitabil, educația pentru mediu, competența interculturală și empatia.

În funcție de grupul țintă al formării EDD (în funcție de nevoile participanților din învățământul timpuriu, general, vocațional, superior sau învățământul adulților), unele subiecte ESD selectate pot fi aprofundate.

La început, o înțelegere comună a termenilor „educație pentru dezvoltare durabilă” precum și „durabilitate” este creată cu participanții prin colectarea de termeni de la participanți care se bazează pe cunoștințele, valorile și experiențele lor. Aceste definiții sunt apoi comparate cu definiții selectate din discursul global.

1. introducere în sustenabilitate

- Definiția și sensul durabilității.
- Provocări globale și obiective de dezvoltare durabilă (ODD) și foaia de parcurs ESD pentru 2030
- Dimensiunile dezvoltării durabile (ecologice, sociale, economice, culturale și politice)

2. abilități de sustenabilitate în viața de zi cu zi

- Consum durabil și stil de viață
- Eficiența resurselor și a energiei
- Evitarea deșeurilor și reciclarea
- Mobilitate și transport durabil

3. sustenabilitatea în educație

- Educație și conștientizare durabilă
- Integrarea durabilității în curriculum și în viața școlară de zi cu zi

4. durabilitate în comunități și contexte locale

- Proiecte și inițiative la nivel școlar și comunitar
- Participarea și colaborarea școlii și comunității

5. sustenabilitatea în politică și societate

- Oferiți vocea studenților - Advocacy și angajament politic pentru durabilitate.
- Comunicari și campanii de sustenabilitate

- Colaborarea cu grupurile de interese și părțile interesate

Metode dovedite:

- Prelegeri și prezentări ale experților pe diverse teme de sustenabilitate
- Lucru în grup și discuții pentru a co-dezvolta abordări ale soluțiilor.
- Studii de caz și exemple practice din diferite domenii ale durabilității
- Exerciții și simulări interactive pentru a consolida înțelegerea și abilitățile de acțiune.
- Runde de reflecție și schimb de experiență pentru a aprofunda ceea ce s-a învățat.

Metoda 1 Introducere în tema Educație pentru Dezvoltare Durabilă

Metoda 2 Perspectiva globală: De ce este importantă?

Metoda 3 Stabilirea punctelor de referință la propria viață de zi cu zi (profesională).

Metoda 4 Cum poate arăta sustenabilitatea în viața de zi cu zi (profesională).

Metoda 5 Bună practică ESD-Gallery Walk

Metode alternative

Metodă: World-Café

Metodă: Merge și vorbește

Module 2

Gândire sistemică și învățare viitoare

Rezultatele învățării

La sfârșitul Modulului 2, participanții vor fi capabili să:

- dezvoltarea unei înțelegeri a sistemelor complexe: seminarul își propune să ofere participanților o înțelegere de bază a ceea ce constituie sisteme complexe și a modului în care funcționează. Îi va ajuta să recunoască și să înțeleagă interacțiunile, interdependențele și efectele de feedback din astfel de sisteme.
- încurajează gândirea în context: seminarul este conceput pentru a permite participanților să treacă dincolo de gândirea liniară și să recunoască interrelațiile și interacțiunile dintre diferitele elemente ale unui sistem. Scopul este de a promova gândirea holistică și de a încuraja participanții să privească problemele și situațiile dintr-o perspectivă holistică.
- analiza și rezolvarea problemelor complexe: seminarul este conceput pentru a oferi participanților instrumente și metode de gândire a sistemelor pentru a analiza probleme complexe și a dezvolta soluții inovatoare. Ar trebui să fie capabili să identifice relațiile cauză-efect și buclele de feedback dintr-un sistem și astfel să vizeze punctele cruciale.
- permite aplicarea în practică: seminarul va oferi participanților instrumente, metode și practici concrete de gândire sistemică în școli. Scopul este de a le oferi instrumentele de care au nevoie pentru a rezolva probleme complexe, pentru a lua decizii și pentru a implementa eficient schimbarea în școala sau sala de clasă.

Durată

3-6 ore

Conținut

Seminarul oferă o combinație de cunoștințe teoretice și exerciții practice pentru a oferi participanților o înțelegere solidă a gândirii sistemelor. Designul interactiv al seminarului oferă

participanților posibilitatea de a contribui cu propriile cunoștințe și experiență și de a învăța unii de la alții.

1. Introducere în gândirea sistemelor

- Ce este gândirea sistemelor?
- De ce este importantă gândirea sistemelor într-o lume complexă?
- Exemple de aplicare a gândirii sistemice în școli.

2. principiile de bază ale gândirii sistemelor

- Interconectare: importanța interdependențelor și a interacțiunilor în sisteme.
- Buclă de feedback: efecte de feedback pozitiv și negativ și implicațiile acestora.
- Apariția: cum apar proprietățile emergente în sisteme complexe.

3. gândirea în sisteme

- Definirea limitelor sistemului și vizualizarea sistemelor.
- Analiză cauză-efect și diagrame de buclă causală.
- Identificarea buclilor de feedback și a punctelor de pârghie.

4. dinamica în sisteme

- Înțelegeți și anticipați schimbările din sistem.
- Identificarea întârzierilor și buclilor de feedback.
- Tratarea consecințelor neprevăzute și a comportamentului neliniar.

5. implementarea gândirii sistemice

- Integrarea gândirii sistemelor în ziua de școală.
- Resurse și instrumente pentru învățare și aplicare ulterioară.

Metode dovedite

1. **Diagrame cauză-efect:** Cunoscută și sub denumirea de diagrame Ishikawa sau diagrame oase de pește, diagramele cauză-efect ajută la identificarea cauzelor fundamentale ale unei anumite probleme sau situații. Ele vizualizează diferitele cauze și arată relațiile dintre ele.
2. **Analiza scenariului:** analiza scenariului implică dezvoltarea diferitelor scenarii viitoare pentru a examina evoluțiile potențiale și impactul asupra sistemului. Ajută la evaluarea oportunităților, riscurilor și cursurilor de acțiune în diferite medii și sprijină luarea deciziilor strategice.
3. **Analiza părților interesate:** analiza părților interesate își propune să identifice diferitele grupuri de interese sau actori care sunt afectați de un sistem. Prin analiza intereselor, nevoilor și relațiilor părților interesate, se poate obține o mai bună înțelegere a sistemului și a potențialelor conflicte sau sinergii.

Metode alternative

Seminarul poate fi, de asemenea, modelat după conceptul lui Peter Senge (Peter Senge (1990) *The Fifth Discipline: The art and practice of the learning organisation*, Doubleday, New York.; Senge (1994) *The Fifth Discipline Fieldbook*; Senge (1999) *The Dance of Change*) și includ următoarele metode:

1. **Diagramele de buclă causală (CLD):** Diagramele de buclă causală sunt reprezentări vizuale ale buclilor de feedback dintr-un sistem. Ele ajută la înțelegerea interacțiunilor și a efectelor feedback-ului dintre diferitele elemente ale unui sistem. CLD-urile arată conexiunile dintre cauză și efect și permit analiza schimbărilor dinamice din sistem.
2. **Arhetipuri de sistem:** Arhetipurile de sistem sunt modele recurente de comportament în sisteme. Ele ajută la identificarea și înțelegerea comportamentelor și structurilor tipice în sisteme complexe. Prin identificarea arhetipurilor de sistem, pot fi identificate probleme potențiale și soluții posibile.
3. **Dinamica sistemului:** Metodologia dinamicii sistemului folosește modele bazate pe computer pentru a simula comportamentul sistemelor complexe în timp. Aceste modele surprind dinamica și interacțiunile din cadrul sistemului și permit testarea diferitelor scenarii și efectele acestora.

4. Metoda U bazată pe teoria U a lui Otto Scharmer:

Următoarele module 3-5 se referă la cadrul curricular dezvoltat în proiectul ERASMUS+ „Supravizarea ESD 4.0”, așa cum este ilustrat în IO1.

Module 3

ESD-curriculum și competențe

Rezultatele învățării

La sfârșitul Modulului 3, participanții vor aprofunda și vor concentra următoarele abilități:

1. Expertiza în materie: pentru a dezvolta un curriculum de calitate, este important să aveți o expertiză solidă în materie în disciplinele relevante. Aceasta include o înțelegere solidă a conținutului subiectului, evoluțiile actuale și abordările didactice.
2. Competență pedagogică: dezvoltarea școlii și a curriculumului necesită cunoștințe și abilități în pedagogie. Aceasta include o înțelegere a teoriilor de învățare, a metodelor de predare și învățare, a nevoilor individuale de învățare și a metodelor de evaluare.

Durată

3-6 ore

Conținut

Modulul își propune să dezvolte o înțelegere a ESD în dezvoltarea curriculei, să examineze exemple de ESD în practică din diferite țări europene, să exploreze oportunități de integrare a ESD specifice contextului școlar individual și să exploreze modul de a face conexiuni între diferitele domenii de învățare folosind Teme ESD.

Seminarul privind dezvoltarea curriculumului se concentrează pe pedagogiile legate de ESD (învățare în lumea reală; învățarea orientată spre probleme etc.) și își propune să ofere participanților cunoștințele, abilitățile și instrumentele necesare pentru a proiecta un curriculum contemporan și orientat spre viitor, bazat pe ESD. Sunt explorate metode și abordări didactice inovatoare pentru a face procesul de învățare mai eficient, mai interactiv și mai motivant.

- Introducere în abordările didactice ESD
- Definiția și semnificația didacticii ESD
- Tendințele și evoluțiile actuale în educație
- Rolul profesorului ca activator și facilitator al învățării (Hattie (2012))

1. Dezvoltarea curriculum-ului orientată pe competențe

- Bazele educației orientate pe competențe
- Identificarea competențelor cheie pentru dezvoltarea durabilă
- Integrarea competențelor în curriculum

2. Învățare activă și autodirijată

- Metode de învățare orientată spre acțiune și prin experiență
- Promovarea abilităților de auto-reflecție și de rezolvare a problemelor

3. Digitalizarea în clasă

- Utilizarea mijloacelor și instrumentelor digitale în curriculum
- Integrarea e-learning-ului, a resurselor online și a mediilor virtuale de învățare
- Promovarea competenței media și a utilizării critice a conținutului digital

4. Învățare prin cooperare și lucru în echipă
 - Metode de lucru în grup și cooperare în clasă
 - Pregătirea unui mediu de lucru în grup
 - Cooperarea cu părțile interesate externe, locale, parteneri și experți
5. Individualizarea și diferențierea în clasă
 - Luarea în considerare a diferitelor nevoi și stiluri de învățare
 - Adaptarea curriculum-ului la diversitatea cursanților
 - Utilizarea sarcinilor diferențiate și a măsurilor de sprijin

Metode dovedite

- Prelegeri și prezentări de experți despre abordări didactice legate de ESD
- Lucru în grup și discuții pentru dezvoltarea comună a conceptelor curriculare
- Exerciții practice și studii de caz privind aplicarea metodelor legate de ESD
- Prezentări și schimb de bune practici din domeniu
- Sesiuni de reflecție și feedback pentru dezvoltare personală și profesională

Metode alternative

- planificarea și reflectarea asupra unităților de predare (lecții) pe baza unui concept didactic specific ESD

Module 4

ESD-curriculum și abordarea la nivelul întregii școli (WSA)

Rezultatele învățării

La sfârșitul Modulului 3, participanții vor aprofunda și vor concentra următoarele abilități:

1. Abilități analitice: este necesară o analiză atentă pentru a identifica nevoile elevilor și pentru a adapta curriculumul în consecință. Abilitățile analitice ajută la colectarea datelor relevante, interpretarea acestora și luarea deciziilor pe baza acestora.
2. Creativitate și abilități de inovare: dezvoltarea școlii și a curriculumului necesită abordări creative și inovatoare pentru a răspunde cerințelor și nevoilor în schimbare ale cursanților. Abilitatea de a genera idei noi, de a combina diferite metode și de a dezvolta noi abordări este esențială.
3. Abilități de comunicare și colaborare: colaborarea cu diverse părți interesate, cum ar fi profesorii, elevii, părinții și administratorii școlii, este o parte esențială a dezvoltării școlii și a curriculumului. Bune abilități de comunicare și colaborare sunt necesare pentru a împărtăși informații, a primi feedback și a atinge obiective comune.
4. Abilități de reflexie: capacitatea de a se auto-reflecta și de a se îmbunătăți continuu este importantă în adaptarea curriculum-ului pentru a satisface nevoile elevilor. Este important să se evalueze succesul și eficacitatea curriculum-ului și să se facă ajustări pe baza acelei evaluări.
5. Cunoașterea cadrelor legale și politice: Dezvoltarea școlii și a curriculumului trebuie să fie în concordanță cu cadrul legal și politic al sistemului educațional și cu circumstanțele locale.

Aceste abilități sunt necesare pentru a dezvolta un curriculum eficient care să răspundă nevoilor cursanților. Este important de menționat că dezvoltarea școlii și a curriculum-ului este un proces continuu care necesită formare și dezvoltare continuă.

Durată
3-6 ore

Conținut

Modulul de Dezvoltare a Curriculumului ESD își propune să ofere participanților cunoștințele, abilitățile și instrumentele necesare pentru a dezvolta un concept eficient și prospectiv pentru întreaga școală. Este conceput pentru a ajuta școlile să formuleze o viziune clară și obiective strategice pentru activitatea lor educațională și să le ancoraze într-un programa școlar ESD. Se bazează pe abordarea întregii școli.

1. Introducere în dezvoltarea curriculumului
 - Definiția și semnificația unui curriculum școlar
 - Bazele abordării întregii școli (proces de planificare strategică)
2. Analiza situației actuale
 - Inventarul școlii: puncte forte, puncte slabe, oportunități, provocări
 - Implicarea părților interesate relevante (profesori, elevi, părinți, administrație) în procesul de analiză
 - Metode și instrumente de colectare a datelor
3. Dezvoltați viziunea și obiectivele
 - Identificați valorile de bază ale școlii și filozofia educațională.
 - Dezvoltați o viziune comună pentru ESD
 - Formularea de scopuri și obiective clare, măsurabile și realizabile
4. Strategii și planificare a acțiunilor
 - Identificarea priorităților strategice și a domeniilor de acțiune
 - Dezvoltarea de strategii și măsuri concrete pentru implementarea obiectivelor
 - Integrarea abordărilor, tehnologiilor și metodelor inovatoare
5. Implementare și monitorizare (detaliată în Modulul 5)
 - Planificarea și managementul resurselor
 - Definirea responsabilităților și sarcinilor
 - Implementarea programului școlar în viața școlară de zi cu zi
 - Monitorizarea și evaluarea progresului
6. Comunicare și participare
 - Strategii de comunicare pentru informarea și implicarea tuturor părților interesate
 - Crearea unei culturi deschise și participative
 - Implicarea elevilor, părinților și comunității în procesul de dezvoltare
7. Sustenabilitate și dezvoltare ulterioară
 - Integrarea curriculum-ului ESD în dezvoltarea școlară pe termen lung
 - Crearea de mecanisme pentru durabilitate și dezvoltare ulterioară

Metode dovedite

- Prezentări și prelegeri pentru a transmite cunoștințe teoretice.
- Sesiuni de brainstorming și discuții pentru a genera idei împreună
- Exerciții practice pentru dezvoltarea viziunilor, obiectivelor și strategiilor
- Runde de reflecție și feedback pentru îmbunătățirea continuă

Metode alternative

- Studiu de caz și reflectare a celor mai bune practici (proiecte emblematic)

Module 5

ESD curriculum – Reflecție critică și evaluare a programelor școlare ESD, curricula și Critical reflection and assessment of ESD school programs, curricula și programe de studiu

Rezultatele învățării

La sfârșitul Modulului 5, participanții vor fi capabili să:

- să analizeze o abordare progresivă, legată de ODD, a proiectării curriculei
- contrastează această abordare cu propria experiență de predare și cu programele lor de învățământ
- reflectă și evaluează această abordare ca un stimulent pentru a concepe potențiale proiecte proprii

Durată

3-6 ore

Conținut

Modulul își propune să prezinte concepte privind evaluarea și dezvoltarea ulterioară a curriculumului ESD. Acesta oferă instrumente de evaluare formativă și sumativă a conținutului și metodelor curriculumului. Ar trebui să se arate cum să se stabilească o cultură a feedback-ului și să se permită îmbunătățirea continuă. Modulul analizează modul în care școlile se pot adapta la evoluțiile, provocările și nevoile actuale ale personalului, elevilor, părinților și comunității.

Modulul se bazează pe conceptul de „prieteni critici”. Metoda Critical Friends este o metodă de feedback colaborativ folosită adesea în contexte educaționale, în special în dezvoltarea școlii și a clasei. Oferă participanților posibilitatea de a primi feedback constructiv și de a obține noi perspective asupra muncii lor de către colegii din alte școli.

Modulul a constat din două părți, o prezentare a programului școlii și o sesiune de atelier.

Obiectivul principal al prezentării este de a încorpora abordarea de implementare a ESD a predării într-o abordare generală a dezvoltării școlare. În timpul atelierului, profesorii și elevii școlii explică și discută cu participanții programe, programe și metode exemplare.

Prezentare:

- Idei de bază ale obiectivelor didactice și pedagogice ale programului școlii
- Explicarea și exemplificarea acestor idei de bază
- Explicarea și exemplificarea obiectivelor dezvoltării școlii și a curriculei

Workshop: Grupele se constituie în funcție de numărul de participanți. Participanții sunt invitați să aleagă tema atelierului la care doresc să participe. În fiecare atelier un profesor și mai mulți elevi descriu obiectivele și conținutul. Elevii sunt foarte importanți pentru că dau impresii la persoana întâi.

Metode dovedite:

Metodă: Conferința Critical Friends

Evaluarea critică a programelor școlare, a programelor de învățământ și a programelor de studii progresive, care implementează ODD

· Scop

Pentru a reflecta și a schimba în mare parte atitudinile subiective, este important să cunoaștem și să evaluăm noi abordări pentru a putea reflecta asupra propriei rutine de predare.

- Timp cerut
90 de minute
- Materiale
 - Studenți (nu sunt considerați materiale!) cu impresii la persoana întâi
 - Versiune scurtă a unei programe sau a unui curriculum
- Proces
 - Scurtă prezentare a ideilor de bază
 - Discuții între participanți, elevi și profesor

Metode alternative:

Metodă: Vizită Critical Friends

Vizitarea școlilor progresive care au implementat ESD ca o abordare a întregii școli în programe, programe și programe

Scop

Scopul acestei abordări depășește scopul metodei 1 „Conferința prietenilor critici”, deoarece participanții au posibilitatea de a obține o impresie directă și apropiată a noii abordări de predare. De asemenea, au diverse moduri de a vorbi cu profesorii și studenții.

Timp cerut

1 – 2 zile

- Proces
 - Scurtă prezentare a școlii
 - Vizitarea sesiunilor de predare
- Observații ale prietenilor critici
 - Reflecție cu profesorii și studenții

Procesul metodei prietenilor critici în general:

- Stabilirea obiectivelor: Participanții lucrează împreună pentru a determina obiectivele și focalizarea feedback-ului. Aceasta poate include, de exemplu, revizuirea și rafinarea materialelor de instruire, abordări pedagogice sau proiecte.
- Formarea de grupuri de feedback: Participanții sunt împărțiți în grupuri mici în care vor primi și oferi feedback.
- Prezentarea lucrărilor: Fiecare participant își va prezenta munca, fie că este vorba despre un concept didactic, idee de proiect sau alt material educațional. Aceasta include prezentarea obiectivelor, informații de bază și întrebări sau provocări specifice.
- Runda de feedback: Membrii grupului oferă feedback cu privire la lucrarea prezentată. Procedând astfel, ei urmează regulile de feedback agreeate care promovează schimbul constructiv și respectuos. Feedback-ul poate fi oral sau scris.
- Reflecție și discuție: Reflecția și discuția permit luarea în considerare a diferitelor perspective și generarea de idei noi.

Concluzie și rezumat: La sfârșitul procesului de feedback, fiecare participant rezumă principalele constatări și recomandări. Acest lucru permite un feedback clar și sprijină reflecția asupra propriului proces de dezvoltare.

Avantajele metodei Critical Friends:

- Feedback constructiv: metoda permite participanților să primească calificări și –

- feedback constructiv pentru a-și îmbunătăți munca și a adopta noi perspective.
- Perspective diverse: lucrând cu persoane din medii și experiențe diferite, participanții obțin o varietate de perspective și idei.
- Învățare prin colaborare:

Module 6

Rețeaua de școli ESD – un instrument pentru dezvoltarea calității școlii

Rezultatele învățării

La sfârșitul Modulului 6, participanții vor fi capabili să:

- înțelegeți rețelele școlare ca rețele sociale.
- explicarea rețelilor din perspectiva teoriei organizaționale.
- determinarea criteriilor pentru calitatea și funcționalitatea rețelilor.
- analiza și evaluarea rețelilor.
- ia în considerare caracteristicile specifice rețelilor școlare.
- implementarea rețelilor școlare pentru ESD în regiune.

Durată

3-6 ore

Conținut

Rețelele încep inițial cu o idee sau o problemă care mișcă pe cineva. Apoi sunt căutați oameni cu gânduri asemănătoare și se organizează întâlniri. Actorii sunt independenți unul de celălalt, dar interacțiunile lor sunt reciproc dependente și țin cont de interesele partenerilor lor, deoarece acest lucru le permite să atingă un anumit scop sau să realizeze un proiect inovator pe care nu l-ar putea realiza pe ei. proprii cu resursele lor limitate. Oricât de simplu sună, este semnificativ pentru dezvoltarea rețelilor.

„Rețelele îndeplinesc astfel două funcții pe care nicio altă formă de coordonare a acțiunilor nu le poate asigura sub această formă:

- Reduc incertitudinea cu privire la comportamentul altor actori, de exemplu, concurenți, parteneri, etc. (funcția strategică)

- Ele permit o creștere a performanței, adică o creștere a propriei rezultate (funcție instrumentală)"

În acest context, sunt predate bazele teoretice ale rețelilor ca formă de organizare. Exemple practice sunt folosite pentru a ilustra rețelele școlare interne, rețelele școlare și rețelele regionale în care cooperează instituțiile de învățământ formale și informale, precum și actorii regionali.

Pe baza a 5 criterii, sunt explicate cerințele pentru proiectarea și exploatarea rețelilor: Rețelele necesită

- munca în relații
- structuri de lucru clare și obligatorii
- locuri de învățare comună
- suport extern
- evaluarea și reflecția asupra propriei persoane.

Pentru a înțelege și îmbunătăți rețelele, este introdusă analiza formală a rețelei. Analiza formală a rețelei este un instrument empiric care este implementat într-un mod simplificat pentru acest seminar în vederea evaluării rețelilor școlare.

În final, sunt prezentați șase factori de succes care sintetizează conținutul seminarului.

1. înțelegere comună și obiective comune
2. motivare
3. managementul rețelei
4. cooperare

5. funcționalitate

6. durabilitate

În exercițiile practice (sociometrie) înțelegerea rețelelor este aprofundată și legată de conceptul de ESD.

Metode dovedite

Analiza formală a rețelei

Sociometrie

3. Instrumente de evaluare pentru a sprijini formarea profesorilor ESD, autoevaluarea și schimbarea întregii școli

Dezvoltarea competențelor EDD în școli presupune promovarea inovării ca un obiectiv important și ambițios: presupune ca profesorii și personalul administrativ implicat să „știe cum” pentru a asigura un impact transformativ global și substanțial în școală.

Propunerea de curs de formare avansată a cadrelor didactice prezentată în capitolul 2 urmărește să sprijine dezvoltarea acestui „know how” în cadrul cadrelor didactice și al personalului administrativ, astfel încât aceștia să își poată îndeplini rolul de supraveghetori ESD.

În acest capitol este ilustrat un cadru de evaluare care poate sprijini implementarea abordării întregii școli a ESD și care poate fi folosit și de profesori și personalul administrativ al școlii ca instrument de autoevaluare. Acest cadru își propune să susțină evaluarea programului de formare pentru supraveghetorii EDD, nu numai pentru a evalua eficacitatea acestuia, ci și pentru a sprijini dezvoltarea profesională a profesorilor și pentru a însoți procesele de autoevaluare care pot fi realizate de participanții la formare și de alți actori relevanți din școală. context. Prin urmare, este o parte integratoare a procesului de dezvoltare formativă.

Adaptată după UNESCO 2018, această abordare se bazează pe un cadru de evaluare ca parte a ciclului de integrare a ESD.

Etapa de observator poate ajuta la realizarea evaluării integrării EDD, precum și la evaluarea competențelor EDD ale profesorilor și personalului administrativ implicat.

Pentru a asigura un impact în ceea ce privește viziunea holistică și abordarea întregii școli a ESD, se consideră utilă implementarea unei etape de observare și reflectare, care să permită școlilor să achiziționeze elemente/informații privind situația actuală și să identifice acele elemente care trebuie îmbunătățite astfel încât ca să producă schimbare. Faza de observare și reflectare (observarea și evaluarea contextului școlar) ar trebui implementată la jumătatea perioadei, astfel încât să permită observarea și evaluarea contextului școlar cu mai multă conștientizare și să colecteze, într-un mod mai eficient, elementele critice care trebuie îmbunătățite pentru favorizarea transformării în școală.

În acest fel, profesorii și personalul școlii au ocazia să se familiarizeze în primul rând cu cerințele unei abordări a întregii instituții și să reflecteze asupra instrumentelor adecvate legate de proces, material didactic, metode noi și participative care ar putea fi aplicate în școala lor ca precum și în sălile de clasă pentru a răspunde nevoilor de schimbare pentru implementarea ESD în școlile lor. Acest lucru permite evaluarea impactului sau contribuția pe care programul de formare ESD profesori ar putea-o genera în termeni de schimbare și să evalueze în ce măsură participarea la curs a facilitat acest proces, precum și profesionalizarea acestora.

Această abordare care consideră evaluarea ca parte a instruirii în sine este în concordanță cu Ciclul de integrare ESD propus de UNESCO (UNESCO 2018), care prevede că:

„Integrarea ESD trebuie să fie eficientă prin identificarea conținutului care dezvoltă cunoștințe, abilități și atitudini, prin abordări de predare și învățare care sunt adecvate pentru cursanții specifici și contextele locale ale acestora și relevante pentru cadrele politice actuale. Aceste eforturi de integrare a ESD trebuie să fie integrate atât în cadrul instituției, demonstrând un angajament față de transformare, cât și un curriculum care continuă să fie adaptabil la contextul dinamic al schimbării”.

Prin urmare, Cadrul de Evaluare descris aici își propune să ofere un set de elemente/indicatori semnificativi capabili să ofere îndrumări cu privire la ceea ce ar trebui să facă o școală pentru a consolida gradul de conștientizare cu privire la dimensiunile cheie ale abordării întregii școli EDD și pentru a descrie cum să promoveze implementarea acesteia.

Cadrul de evaluare include următoarele instrumente: chestionar (vezi Anexa 2), interviuri aprofundate și focus grup

Unele dintre aceste instrumente au fost pilotate în cadrul proiectului ESD_SuVi (vezi Anexa 3 și Anexa 4).

Chestionarul (Anexa 2) este împărțit în trei secțiuni:

Secțiunea 1 este o reelaborare a „Instrumentul 5: Instrumentul de evaluare a școlii și a comunității” propus de UNESCO pentru evaluarea abordării întregului sistem a ESD. Este conceput pentru a identifica domeniile cheie ale ESD - inclusiv politici și infrastructură, curriculum, aspecte culturale, de mediu și economice. Acest lucru poate ajuta la o mai bună înțelegere și apreciere a rolului contextului în integrarea ESD în practica de predare și învățare și de a înțelege mai bine situația și nevoile specifice asupra cărora formarea ar trebui să aibă impact. Această secțiune intenționează să ofere indicații empirice despre percepțiile profesorilor și ale personalului despre școala lor în ceea ce privește dimensiunile cheie ale abordării întregii școli ESD și importanța acordată: viziunea holistică, rutinele și structurile, crearea de cunoștințe profesionale și munca pedagogică practică. ;

Secțiunea 2 se bazează pe o listă de verificare a evaluării care urmărește să detecteze integrarea ESD în ceea ce privește cele 6 dimensiuni propuse de UNESCO pentru o abordare integrată a ESD în instituțiile de învățământ. În special, își propune să detecteze percepția participanților la formarea profesorilor asupra eficacității cursului în ceea ce privește îmbunătățirea profesionalismului lor în raport cu dimensiunile identificate.

Secțiunea 3 ia în considerare faptul că profesorii implicați, formatorii de cadre didactice și conducerea școlii trebuie să fie instruiți și pregătiți pentru a facilita dezvoltarea curriculumului ESD și procesele de schimbare necesare. Prin urmare, această secțiune își propune să identifice posibilele provocări și nevoi de formare ulterioară care pot apărea într-o primă pilotare a instruirii și care ar putea fi abordate în edițiile ulterioare ale cursului. Scopul este de a aborda acei factori care vor fi fost identificați ca posibile obstacole în calea dezvoltării unei abordări ESD în școala în întregime în școlile lor.

Se caută sugestii și recomandări cu privire la modul în care propunerea de formare ar putea fi îmbunătățită. Reflecțiile stimulate de răspunsurile la chestionar sunt menite să permită o analiză logică bazată pe criteriile și conceptele pe baza cărora a fost construit chestionarul, identificând astfel lecțiile învățate din implementarea cursului. .

Chestionarul urmărește, de asemenea, „să măsoare”/evalueze nivelul de integrare a ESD în școlile respondenților și să fie relevant pentru a sprijini „Supervizorii” în realizarea de îmbunătățiri față de ESD în propriile școli (dar și în alte școli).

Interviuri în profunzime

„Triangularea” este introdusă în abordarea de evaluare propusă a ESD-formarea cadrelor didactice, cu scopul de a colecta punctul de vedere de la părțile interesate „externe” și de a identifica domenii suplimentare de îmbunătățire. Se pot desfășura interviuri aprofundate cu actori cheie selectate de la Ministerul Educației/Mediului, Universități, institute de formare a cadrelor didactice sau alte organizații care desfășoară pregătire a cadrelor didactice. Criteriile de selecție includ cunoștințele/experiența acestora în planificarea/conturarea/organizarea/desfășurarea/reflectarea asupra cursurilor de dezvoltare profesională EDD pentru profesori. .

Înainte de a fi intervievați, acestor persoane selectate ar trebui să li se ofere o scurtă descriere a formării cadrelor didactice în ESD care este pilotată, cu structura și modulele sale și să li se ceară să-și prezinte observațiile, recomandările și sugestiile.

Metoda sugerată pentru implementarea acestei triangulații este interviurile nestructurate care urmăresc să evidențieze punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările (de exemplu, abordarea analizei SWOT) ale formării profesorilor ESD, pe baza experienței celor intervievați. Această triangulare ar putea fi realizată și prin interviuri nestructurate cu directorii și cadrele didactice care nu sunt implicate în formare, întotdeauna cu scopul de a evidenția punctele forte, punctele slabe, oportunitățile și amenințările formării ESD-profesori, pe baza experienței celor intervievați.

Ambele opțiuni sunt valabile pentru implementarea triangulației, dar desigur oferă diferite tipuri de date

Întrebările directe pentru interviuri aprofundate au fost elaborate și testate în cadrul proiectului ESD_SuVi. Rezultatele pilotării unuia dintre acestea au demonstrat eficiența acestor „instrumente” pentru activarea proceselor de reflecție și autoevaluare și pentru dezvoltarea conștientizării nevoilor specifice de formare și dezvoltare profesională (vezi Anexa 4).

Focus Group-urile desfășurate la nivel de comunitate reprezintă oportunitatea metodologică de a aborda obiectivele evaluării, în concordanță cu abordarea de ansamblu a oricărei inițiative de formare și anume:

- implicarea diferitelor părți interesate în procesul de evaluare,
- scoateți în evidență punctele forte și punctele slabe printr-un proces de jos în sus și participativ;

- detectarea elementelor de stabilire a acțiunilor de îmbunătățire care sunt partajate și funcționale pentru a oferi răspunsuri la nevoile exprimate.

Utilizarea focus-grupului face, de asemenea, posibilă creșterea gradului de conștientizare și încurajarea angajamentului instituțiilor. Pentru a garanta coerența abordării evaluării și legăturile eficiente cu chestionarul, focus-grupurile ar trebui să ia în considerare principalele elemente care au apărut în sondajul realizat prin intermediul chestionarului și determină participanții să reflecteze asupra acestor elemente.

4. Lecții învățate și recomandări

Din experiența ESD_SuVi pot fi derivate o serie de elemente cheie pentru delimitarea unui model de formare a supraveghetorilor ESD și de furnizare a unui mediu școlar care să permită o abordare a întregii instituții a ESD.

În special, pilotarea activității de formare și evaluarea acesteia, împreună cu ancheta privind nevoile de formare a cadrelor didactice realizată în țările partenere (a se vedea cap. 3 și Anexa 3) au permis o mai bună înțelegere a principalelor nevoi de formare pe care ar trebui să le abordeze un program pentru supraveghetorii ESD.

Analiza nevoilor de formare a indicat că un program de formare pentru supraveghetori ESD ar trebui să sprijine profesorii și personalul școlii să:

- Proiectați și implementați activități interdisciplinare care vor transforma programa școlară tradițională.
- Construiți medii de învățare experiențială care să implice studenții în problemele din lumea reală.
- Folosirea mai bună a metodelor și tehnicilor de predare pentru a desfășura activități eficiente de ESD și pentru evaluarea rezultatelor învățării
- Promovarea elevilor a conștientizării durabilității și a simțului responsabilității.
- Facilitează accesul și participarea la oportunitățile ESD deja prezente și oferite de școală.
- Încurajarea cooperării între instituțiile de învățământ și administrația locală
- Promovarea angajamentului părților interesate în activități de formare integrate legate de problemele de durabilitate
- Promovarea dialogului cu administrațiile locale pentru a dezvolta practici consistente și integrate între instituțiile de învățământ și comunități
- Dezvoltarea unei abordări ecologice cuprinzătoare în ceea ce privește integrarea îngrijirii/eficienței unităților școlare și a impactului asupra mediului, utilizarea resurselor și problemele energetice.
- Îmbunătățirea utilizării resurselor financiare pentru dezvoltarea practicilor durabile (de ex., colectarea reciclării), dar și pentru eficiența energetică a unităților școlare
- Promovarea conștientizării studenților cu privire la managementul financiar și procesele decizionale ale instituției de învățământ.
- Promovarea conștientizării și a agenției studenților în ceea ce privește managementul financiar și procesele decizionale ale instituției de învățământ.
- Construirea de căi către micro-antreprenoriat.
- Promovarea cunoștințelor pe anumite teme precum economia circulară sau posibilitatea de a începe activități de strângere de fonduri.
- Sprijinirea dezvoltării abilităților pedagogice Îmbunătățirea utilizării strategiilor și materialelor didactice incluzive și diferențiate.
- Dezvoltarea unei viziuni clare pentru încorporarea educației pentru dezvoltare durabilă în criteriile de calitate pentru școli și evaluarea proceselor de îmbunătățire.

Angajarea profesorilor în dezvoltarea profesională continuă este esențială pentru a menține autonomia și simțul critic în exercitarea profesiei lor și în luarea deciziilor care ghidează practica de predare și învățare pentru a răspunde mai bine nevoilor și contextelor în evoluție ale cursanților. (Guerriero 2017).

Programul de instruire ESD SuVi a primit comentarii pozitive cu privire la eficacitatea acestuia. În special, experiența a fost percepută ca o oportunitate de a:

- scoateți în evidență domenii potențiale de dezvoltare viitoare și probleme critice cu privire la ceea ce este deja implementat în propriul context școlar;
- verifica adecvarea aptitudinilor profesionale deja posedate;
- să dezvolte idei noi și să înțeleagă cum să le adapteze la propriul context, reușind totodată să depășească orice probleme critice;
- creați o legătură între activitățile școlare și experiențele extrașcolare;
- dezvoltarea abilităților profesionale utile în implementarea activităților ESD.

Pe baza rezultatelor activităților proiectului, au apărut câteva recomandări cheie cu privire la modul de proiectare și implementare a unor experiențe de formare eficiente pentru supraveghetorii ESD:

- pleca de la o autoevaluare a acțiunilor deja implementate în cadrul organizației, să reflecte analitic asupra practicilor deja implementate și să scoată în evidență punctele forte și punctele slabe
- îmbunătățirea sesiunilor de reflecție și de autoevaluare pentru a crește gradul de conștientizare a abilităților profesionale
- oferă oportunități de învățare prin cooperare pentru a consolida capacitatea de a lucra în echipă
- sprijinirea dezvoltării abilităților pedagogice atât teoretice, cât și metodologice demonstrate pentru a sprijini o educație eficientă pentru dezvoltare durabilă
- utilizați metodologii inovatoare și alternative pentru a permite participanților să experimenteze moduri netradiționale de gestionare a proceselor de predare și învățare
- să fie puternic conectat și receptiv la nevoile specifice ale diferitelor contexte școlare.
- sprijinirea învățării în rețea prin încurajarea cooperării între instituțiile de învățământ și administrația locală
- să fie modular pentru a răspunde diferitelor niveluri și domenii de nevoi

În cele din urmă, școlile implicate în proiect au constatat că abordarea întregii școli este principalul punct de cotitură în reorientarea curriculei către ESD. Acest lucru necesită ca:

- ESD este o componentă integrală a programelor de dezvoltare profesională ale tuturor cadrelor didactice;
- programele de formare a cadrelor didactice și de dezvoltare profesională se concentrează pe dezvoltarea competențelor de durabilitate
- profesorii și managerii de școală superior sunt sprijiniți să implementeze abordări instituționale transformatoare ale ESD.
- liderii de școală sunt echipați cu instrumente pentru încorporarea unui etos puternic al dezvoltării durabile în cultura, programele și operațiunile școlii lor și în relația acestora cu comunitatea mai largă

Permiterea acestor schimbări necesită politici educaționale direcționate care să recunoască rolul profesorilor, managerilor școlilor și personalului școlii, să investească în formarea lor inițială și continuă și să integreze ESD în standardele profesionale ale profesorilor.

Anexe

- 1 Cel mai important cadru al competențelor ESD pentru profesori
- 2 ESD SuperVision 4.0 – Chestionarul formării ESD a cadrelor didactice
- 3 ESD_SuperVision 4.0 Raportul chestionarului privind nevoile de formare
- 4 Raport privind pilotarea întrebărilor directe în interviurile colective (Focus Group) și interviurile aprofundate nestructurate - studiu de caz: Italia
- 5 Bibliografie

Annex 1

Most prominent frameworks addressing ESD competences for teachers

The Curriculum, Sustainable development, Competences, Teacher training (CSCT) project is an attempt to meet the call of the UNECE ministers of the Environment to offer curriculum models to teacher training institutes which are searching for attainable possibilities to integrate ESD in their curricula (https://www.ensi.org/Projects/Our_Projects/CSCT/). The result of the international group three years long process is a dynamic model for ESD competences for teacher education.

In this model the professional dimension of the teacher is considered as:

- a dynamic relationship with the educational institution as well as the wider society that is seeking to confront the issue of sustainability;
- based on three overall competencies for ESD: teaching, reflecting/visioning and networking;
- a combination between the professional dimension and the overall competencies;
- an integration of five domains of competencies (knowledge, systems thinking, emotions, ethics and values and action) that interact intensively and are in reality inseparable and that have to be applied to each of the professional dimensions and to all the overall competencies

The United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) (2012) proposes a set of 39 competences for educators as a goal to which all educators should aspire for their professional development in order for them to engage in Education for Sustainable Development. The framework is designed as a guide for educators, composed of 4 domains:

- learning to know, which refers to understanding the challenges facing society both locally and globally and the potential role of educators and learners;
- learning to live together, which contributes to the development of partnerships and appreciation of interdependence, pluralism, mutual understanding and peace;
- learning to be, which addresses the development of one's personal attributes and ability to act with greater autonomy, judgement and personal responsibility in relation to sustainable development; and
- learning to do, which refers to developing practical skills and action competence in relation to education for sustainable development.

The competences are clustered around 3 essential characteristics of ESD:

- a holistic approach, which seeks integrative thinking and practice;
- envisioning change, which explores alternative futures, learns from the past and inspires engagement in the present; and
- achieving transformation, which serves to change in the way people learn and in the systems that support learning (UNECE, 2012).

While the document emphasizes formal education, the competences identify the knowledge and abilities of all educators, including, but not limited to, teachers. Education happens not only through formal learning and teaching, but also through facilitation and support of non-formal educators who operate in informal and social contexts.

Moreover, a competence model for ESD for educators was generated in the Austrian research project KOM-BiNE (Competences for ESD in Teacher Education) as part of a larger scale EU project, the CSCT mentioned above (Sleurs, 2007). Rauch & Steiner (2013) developed a model of

competencies that the ESD teachers should have acquired, through training, in the context of the KOM-BiNE project. The originality of this competency framework relies on the fact that competencies are not elaborated at the individual level but rather for a group that acts as a team, in line with the idea that only with cooperation and targeted competency development within a team is it possible to fulfil the complex task presented by ESD.

The model includes the following competence fields: knowing and acting, valuing and feeling, communicating and reflecting, visioning, planning and organizing, and networking.

Teachers are presumed to use those competencies in 3 different social settings (or fields of action): instruction (classroom), participation in the design of one’s own educational institution, and reaching out to society.

Finally, “A Rounder Sense of Purpose (RSP)” EU-funded project developed a framework of educator competences for educators who wish to act as change agents (Vare et al., 2019, Millican R. 2022, Farioli & Mayer 2022). The RSP project set out to revisit the UNECE (2012) competence framework, looking for overlap and redundancies with the explicit aim of developing a workable set of competences for all educators, working at any level and range of contexts, who wish to provide ESD. . RSP partners reorganised UNECE’s original 39 competence statements in 12 through a process of “distillation”. The resulting framework is a matrix of 12 competences (Table 2) visually represented by an artist’s palette with the intention of showing that they are mutually supportive and therefore should be seen not in isolation, as well as they might be combined by educators in creative ways based on the context.

Table 2: The Rounder Sense of Purpose Framework

<i>Thinking Holistically</i>	<i>Envisioning Change</i>	<i>Achieving Transformation</i>
<i>Integration:</i>		
Systems The educator helps learners to develop an understanding of the world as an interconnected whole and to look for connections across our social and natural environment and consider the consequences of actions.	Futures The educator helps learners to explore alternative possibilities for the future and to use these to consider how behaviours might need to change.	Participation The educator helps learners to contribute to changes that will support sustainable development.
<i>Involvement:</i>		
Attentiveness The educator helps learners to understand fundamentally	Empathy The educator helps learners to respond to their feelings and	Values The educator develops an awareness among learners

unsustainable aspects of our society and the way it is developing and increases their awareness of the urgent need for change.	emotions and those of others as well as developing an emotional connection to the natural world.	of how beliefs and values underpin actions and how values need to be negotiated and reconciled.
<i>Practice:</i>		
Transdisciplinarity The educator helps learners to act collaboratively both within and outside of their own discipline, role, perspectives and values.	Creativity The educator encourages creative thinking and flexibility within their learners.	Action The educator helps the learners to take action in a proactive and considered manner.
<i>Reflexivity:</i>		
Criticality The educator helps learners to evaluate critically the relevance and reliability of assertions, sources, models and theories.	Responsibility The educator helps learners to reflect on their own actions, act transparently and to accept personal responsibility for their work.	Decisiveness The educator helps the learners to act in a cautious and timely manner even in situations of uncertainty.

Erasmus+

INTRODUCTION

ESD SuperVision 4.0

Survey_Teacher Training Programme

The following survey is used to provide an overview of the state of the art regarding the implementation of the whole school approach to ESD in your institution, identify case studies and to collect data to improve the ESD_SuVi Teachers Training Program.

SECTION ONE is related to implementation of the whole school approach to ESD.

SECTION TWO aims to measure participants' perception of the effectiveness of the ESD_SuVi Teachers Training Program.

SECTION THREE intends to identify possible flaws and further training needs for the development of an ESD whole school approach in the participating schools.

All data are collected and analysed anonymously.

I agree

Country

- Czech Republic
- Germany
- Italy
- Latvia
- Lithuania
- Romania
- United Kingdom

Please specify your role within the institution

- Teacher
- ESD Projects Coordinator

- Headmaster/Principal
- Administrative staff
- Others working in ESD activities in the institution (but are not teachers)

Type of Institution

- Primary School
- Secondary school
- Other educational institutions (specify)

Name of Institution

Teaching subject/discipline

Number of years of involvement in environmental /ESD education

- Beginner
- From 5 to 10 years
- More than 10 years

Please state your engagement within ESD activities (multiple choice):

- I have participated to the ESD_SuVi Teachers Training Program
- I have a coaching/leadership/networking role within my school
- I am ESD responsible contact persons in my school
- I have already been involved in ESD activities for my school
- I have an evaluation/monitoring task of educational projects/activities in terms of impact on local community

Did you attend the ESD_SuVI Teachers Training Program?

- YES, at least one meeting
- YES, the whole program
- NO

FIRST SECTION. Assessing ESD implementation in your institution

FIRST SECTION. Assessing ESD implementation in your institution

The Formal Curriculum (learning activities that are planned, organized and implemented within regular school hours)

Rate in a scale from 1 to 4 each of the following features within your institution

	1 Getting started	2 Fair	3 Good	4 Excellent
There is a written policy that states the aims and objectives of ESD in our school	☐	☐	☐	☐
There is a co-ordination of ESD as a cross-curricular theme	☐	☐	☐	☐
Teachers have competencies to introduce issues of sustainable development into their subjects	☐	☐	☐	☐
The school can offer teaching materials on issues of sustainable development for all grades	☐	☐	☐	☐
Teachers regularly evaluate the effectiveness of teaching/learning activities or topics about sustainable development	☐	☐	☐	☐

Please leave a comment regarding ESD implementation into the Formal Curriculum

Socio-political Dimensions of Sustainability

Rate from 1 to 4 each of the following features within your institution

	1 Getting started	2 Fair	3 Good	4 Excellent
The vision of the school and the curriculum are sensitive to issues of (social) entrepreneurship	☐	☐	☐	☐
Students are given opportunities and equipped with skills to participate constructively in helping to solve local community problems	☐	☐	☐	☐
The prevailing vision of the school and the curriculum adequately prepare students for life as citizens of a global community	☐	☐	☐	☐
The prevailing vision of the school and the curriculum adequately deal with inclusion	☐	☐	☐	☐
Teachers and staff are skilled in conflict resolution strategies as a support for positive student behaviour	☐	☐	☐	☐

Please leave a comment regarding the implementation of socio-political dimension of sustainability in your institution

Ecological Dimensions of Sustainability

Rate from 1 to 4 each of the following features within your institution

	1 Getting started	2 Fair	3 Good	4 Excellent
The school uses recycled materials whenever possible and has an active and comprehensive recycling policy	☐	☐	☐	☐
The school actively promotes and practices energy efficiency	☐	☐	☐	☐
The school purchases and uses resources with a view to minimize harm to the planet	☐	☐	☐	☐
School buildings and surroundings provide an aesthetically pleasing environment in which to live and learn	☐	☐	☐	☐

	1 Getting started	2 Fair	3 Good	4 Excellent
The school actively promotes attitudes of care and responsibilities for nature	☐	☐	☐	☐
The vision of the school and the curriculum is sensitive to environmental issues	☐	☐	☐	☐

Please leave a comment regarding the implementation of ecological dimensions of sustainability within your institution

Economic Dimensions of Sustainability

Rate from 1 to 4 each of the following features within your institution

	1 Getting started	2 Fair	3 Good	4 Excellent
A spirit of co-operation and sharing – not competition – is customised in the allocation of resources in the school	☐	☐	☐	☐
Students learn small business skills through opportunities to organize school and community's projects (for example in the frame of circular economy)	☐	☐	☐	☐
Students have opportunities to participate in decisions about how resources are allocated in the school	☐	☐	☐	☐
A culture of maintenance ensures that all school buildings and equipment are kept in good repair and maintained in a good condition	☐	☐	☐	☐
The school's fund-raising activities reflect ethical principles	☐	☐	☐	☐

Please leave a comment regarding the implementation of economic dimensions of sustainability within your institution

Cultural/pedagogical Dimensions of Sustainability

Rate from 1 to 4 each of the following features within your institution

	1 Getting started	2 Fair	3 Good	4 Excellent
The school vision and teaching approaches foster self-esteem, mutual respect and human social relationships	☐	☐	☐	☐
The prevailing vision of the school and the curriculum adequately prepare students for life in a multicultural society	☐	☐	☐	☐
The school plays an active role in building support for cultural diversity, both within the school and its wider community	☐	☐	☐	☐
The school plays an active role in the community and the community in the school	☐	☐	☐	☐
The prevailing vision of the school demonstrates that people matter and that everyone has a contribution to make to sustainable development	☐	☐	☐	☐
The school participates to local governance on issues related to sustainable development	☐	☐	☐	☐
The ethical principles that are at the basis of ESD are made explicit and clarified in the educational offer of the school	☐	☐	☐	☐

Please leave a comment regarding the implementation of cultural/pedagogical dimensions of sustainability within your institution

Further clarifications

Is training/professional development opportunities provided on Education for Sustainable Development in your country? (multiple choice)

- YES, promoted by my school
- YES, promoted by other institutions
- NO

If yes, who does provide it?

What kind of training action is carried out?

How long does the training last?

What are the learning outcomes?

What future professional learning needs regarding ESD implementation do you consider relevant in your institution?

SECOND SECTION. Assessing Course with regard to ESD integration

SECOND SECTION. Assessing ESD_SuVi Teachers Training Program with regard to ESD integration

Rate in a scale from 1 to 4 each of the following features

	1 Getting started	2 Fair	3 Good	4 Excellent
The training course develops an understanding of the concept and practice of ESD through the identified content areas	☐	☐	☐	☐
The proposed teaching and learning approaches are appropriate for the level and experience of the learners	☐	☐	☐	☐
The training course (content and method) is relevant to my local context	☐	☐	☐	☐
The training course is relevant according to current policy frameworks	☐	☐	☐	☐
The training course gives opportunities to develop competences for institutional leadership and commitment to ESD integration	☐	☐	☐	☐
There are processes in act to ensure that the training structure and content are flexible in relation to adjust to the dynamic context	☐	☐	☐	☐
Overall, the training experience is sufficient to develop competencies to foster ESD as mainstream in the curriculum and in my institution	☐	☐	☐	☐

Please leave a comment regarding ESD integration within the ESD_SuVi Teachers Training Program

THIRD SECTION. Highlight further training needs

THIRD SECTION. Highlight further training needs

Rate in a scale from 1 to 4 each of the following features of the ESD_SuVi Teachers Training Program

	1 Getting started	2 Fair	3 Good	4 Excellent
The training experience allows us to familiarise with the requirements of a whole-institution-approach	☐	☐	☐	☐
The training experience offers appropriate process-related tools to deal with and to coach a whole-institution-approach	☐	☐	☐	☐
The training experience supports competence development to address the needs of change process concerning the implementation of ESD in curricula of secondary schools	☐	☐	☐	☐
The training experience supports competence development to prepare solid didactical material	☐	☐	☐	☐
The training experience supports competence development in managing participatory methods	☐	☐	☐	☐
The training experience supports competence development to deal with a whole institution process, change management, networking, and campaigning	☐	☐	☐	☐

Please indicate strengths and flaws of the course and how it could be improved in case of future piloting of it

FINAL SECTION

Do you think the Survey is an effective tool to self-assess your institution?

YES NO

Please leave a comment on your last response

Do you have any documents to share?

Through the following link you can upload evidence (data/info) on actions/practices currently in place in your institution. You can provide one or more examples but you can upload max 1 document (as PDF file). The PDF should be named with COUNTRY_INSTITUTION NAME.

Link: https://bit.ly/Evidence_SurveyESD

YES NO

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ESD_SuVi Survey Report on teachers' training needs

Report by IASS- Italian Association for Sustainability Science

1. Introduction.....	2
1.1. Methodology	4
2. SECTION ONE: Assessing ESD implementation in your institution.....	5
2.1. ESD implementation into the Formal Curriculum (Figure 4).....	6
2.2. Implementation of socio-political dimension of sustainability (Figure 5).....	7
2.3. Implementation of ecological dimensions of sustainability (Figure 6).....	8
2.4. Implementation of economic dimensions of sustainability within your institution (Figure 7).....	9
2.5. Implementation of cultural/pedagogical dimensions of sustainability (Figure 8)	10
2.6. Areas for improvement related to professional training needs for ESD implementation	11
3. SECOND SECTION. Assessing ESD_SuVi Teachers Training Program with regard to ESD integration.....	12
3.1. Usefulness of the training programme.....	13
4. THIRD SECTION. Highlight further training needs	14
5. Conclusion: self-evaluation tool	16

1. Introduction

Within the Erasmus project "ESD Supervision 4.0" a semi-structured questionnaire was administered aimed at providing an overview of the state of the art on the implementation of ESD in the different partner countries. The purpose was also to understand the current situation of the development and integration of ESD in the specific school context, identify main criticalities in implementing a Whole School Approach (WSA) to ESD, point out areas for a more effective implementation, as well as key elements (as training needs) for designing a teacher training course which addresses the identified criticalities. The areas investigated referred to the key dimensions of the WSA: holistic view, organization and practices, professional development, and pedagogical methods and approaches. The instrument was structured in three parts:

- SECTION ONE: related to implementation of the whole school approach to ESD;
- SECTION TWO: aims to measure participants' perception of the effectiveness of the ESD_SuVi Teachers Training Program;
- SECTION THREE: intends to identify possible flaws and further training needs for the development of an ESD whole school approach in the participating schools

Sections two and three were made accessible only to participants in the ESD_SuVi Teachers Training Program. The total sample involved was 109 participants spread across six countries (Figures 1), with different roles within their educational institution (Figures 2) and diverse professional experience (40 percent with less than 5 years of service; slightly more than one in three had experience beyond 10 years) (Figures 3). The sample also showed varying involvement/engagement within the project:

- 47.7 % have participated to the ESD_SuVi Teachers Training Program;
- 26.6% have a coaching/leadership/networking role within the school;
- 25.7% is ESD responsible contact persons in the school;
- 53.2% have already been involved in ESD activities for the school;
- 22% have an evaluation/monitoring task of educational projects/activities in terms of impact on local community.

Country	Frequency	%
Czech Republic	24	22.0 %
Germany	9	8.3 %
Italy	9	8.3 %
Latvia	39	35.8 %
Lithuania	3	2.8 %
Romania	25	22.9 %
TOTAL	109	100%

Figure 1. Sample

Role within the institution	Frequency	%
Administrative staff	5	4.6 %
ESD Projects Coordinator	6	5.5 %
Headmaster/Principal	7	6.4 %
Others working in ESD activities in the institution (but are not teachers)	10	9.2 %
Teacher	81	74.3 %
TOTAL	109	100%

Figure 2. Professional role

Number of years of involvement in environmental /ESD education	Frequency	% del Totale
Beginner	44	40.4 %
From 5 to 10 years	25	22.9 %
More than 10 years	40	36.7 %
TOTAL	109	100%

Figure 3. Working Years

1.1. Methodology

For each of the 5 areas in SECTION 1, the following data processing? were made:

- Frequency distribution related to scoring from 1 to 4 for each item;
- Basic descriptive statistics: mean and standard deviation;
- Identification of training needs of teachers and school staff from the descriptive/narrative summary of the most significant common aspects that resulted from the processing of the open-ended responses for each area.
- Further professional training needs for a more meaningful and effective ESD implementation in school context were then identified (§2.6).

For SECTION 2, the following data processing ? were carried out:

- Frequency distribution related to scoring from 1 to 4 for each item;
- Basic descriptive statistics: mean and standard deviation;
- Participants' perceptions related to the usefulness of the delivered training program (§3.1).

For SECTION 3, the following data processing were carried out:

- Frequency distribution related to scoring from 1 to 4 for each item;
- Basic descriptive statistics: mean and standard deviation;
- Participants' reflections related to the strengths and weaknesses of the implemented course and suggestions for improvement.

In the conclusions we present the elaboration of qualitative data related to participants' reflections on the instrument's ability to self-assess the actions implemented within their organization.

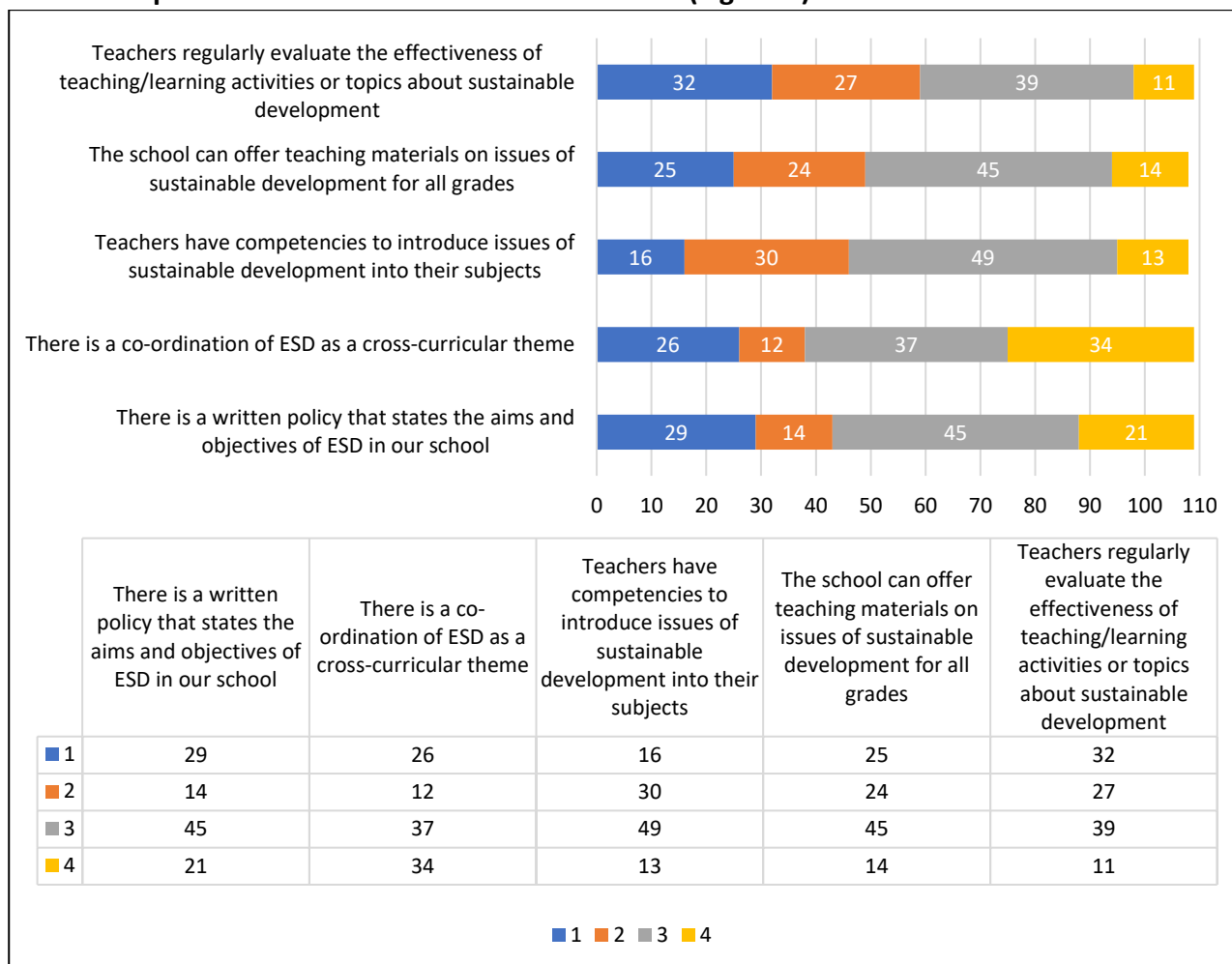
2. SECTION ONE: Assessing ESD implementation in your institution

The first part of the questionnaire aimed to assess the implementation of sustainability education in different partner countries. The areas investigated were:

- ESD implementation into the Formal Curriculum;
- Implementation of socio-political dimension of sustainability;
- Implementation of ecological dimensions of sustainability;
- Implementation of economic dimensions of sustainability within your institution;
- Implementation of cultural/pedagogical dimensions of sustainability.

Each of the 5 areas corresponded to a variable number of items rated on a 1-4 scale (1 Getting started; 2 Fair; 3 Good; 4 Excellent) and an open question for personal reflections and comments. A final question addressed to participants was, "What future professional learning needs regarding ESD implementation do you consider relevant in your institution?"

2.1. ESD implementation into the Formal Curriculum (Figure 4)

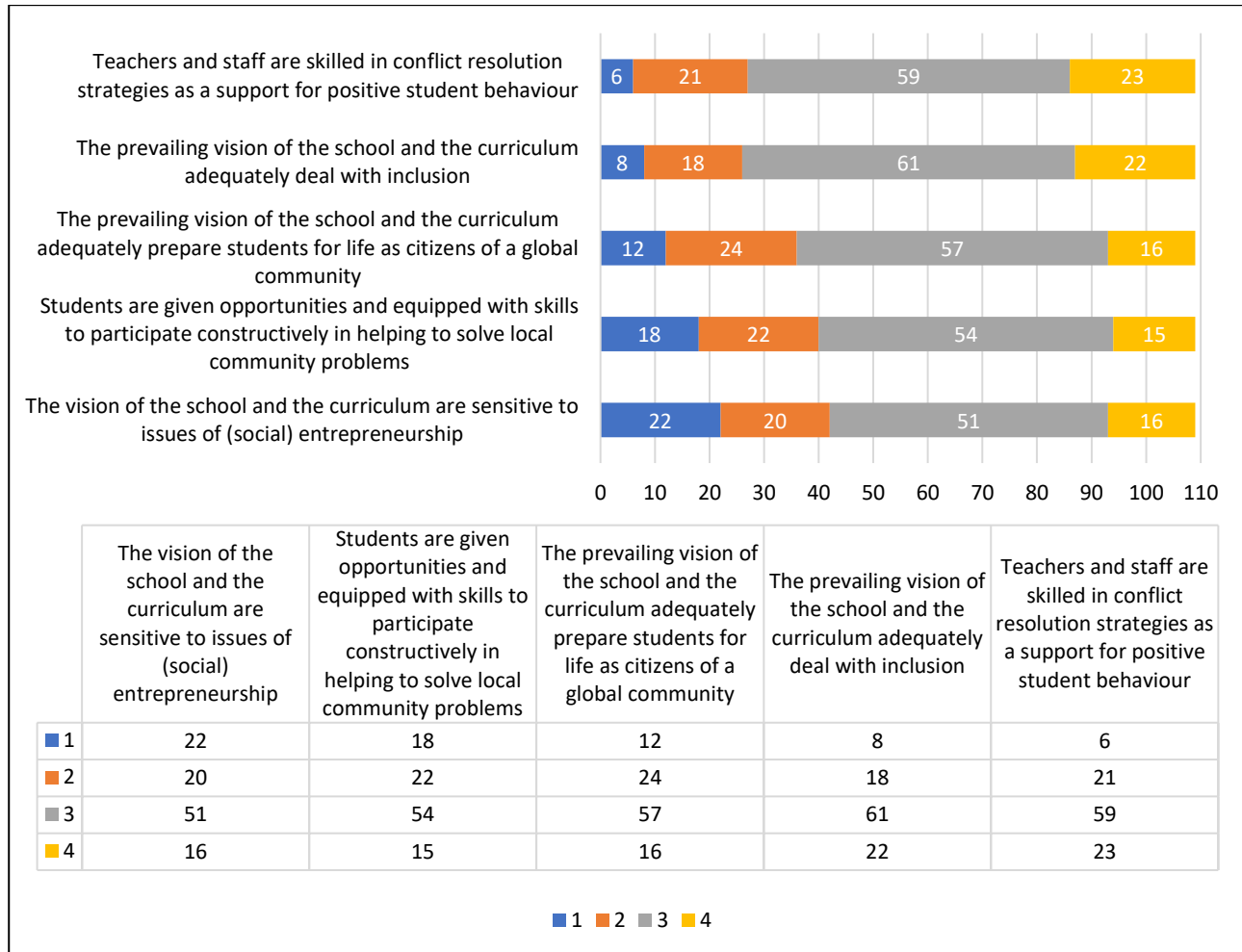
	N	Missing	Media	DS
There is a written policy that states the aims and objectives of ESD in our school	109	0	2.53	1.085
There is a co-ordination of ESD as a cross-curricular theme	109	0	2.72	1.146
Teachers have competencies to introduce issues of sustainable development into their subjects	108	1	2.55	0.890
The school can offer teaching materials on issues of sustainable development for all grades	108	1	2.44	0.989
Teachers regularly evaluate the effectiveness of teaching/learning activities or topics about sustainable development	109	0	2.27	0.997

Figure 4. ESD implementation into the Formal Curriculum

TRAINING NEEDS

- Design and implement interdisciplinary activities capable of transforming the traditional school curriculum.
- Promote the involvement of all stakeholders in integrated training activities related to sustainability issues.
- Enhance the daily use of targeted teaching materials that are functional for the conduct of activities and the assessment of learning outcomes.
- Promote integration and shared work between educational institutions and local administrative institutions, with facilitation related to procedures and bureaucratic aspects.

2.2. Implementation of socio-political dimension of sustainability (Figure 5)

	N	Missing	Media	DS
The vision of the school and the curriculum are sensitive to issues of (social) entrepreneurship	109	0	2.56	0.976
Students are given opportunities and equipped with skills to participate constructively in helping to solve local community problems	109	0	2.61	0.923
The prevailing vision of the school and the curriculum adequately prepare students for life as citizens of a global community	109	0	2.71	0.853
The prevailing vision of the school and the curriculum adequately deal with inclusion	109	0	2.89	0.809
Teachers and staff are skilled in conflict resolution strategies as a support for positive student behaviour	109	0	2.91	0.788

Figure 5. Implementation of socio-political dimension of sustainability

TRAINING NEEDS

- Build experiential learning environments that engage students in real problems.
- Promote students' development of awareness and sense of responsibility.
- Facilitate access to and participation in opportunities already present and offered by the school.
- Strengthen teachers' skills through targeted training courses.
- Foster cooperation between educational institutions and local administrative institutions.

2.3. Implementation of ecological dimensions of sustainability (Figure 6)

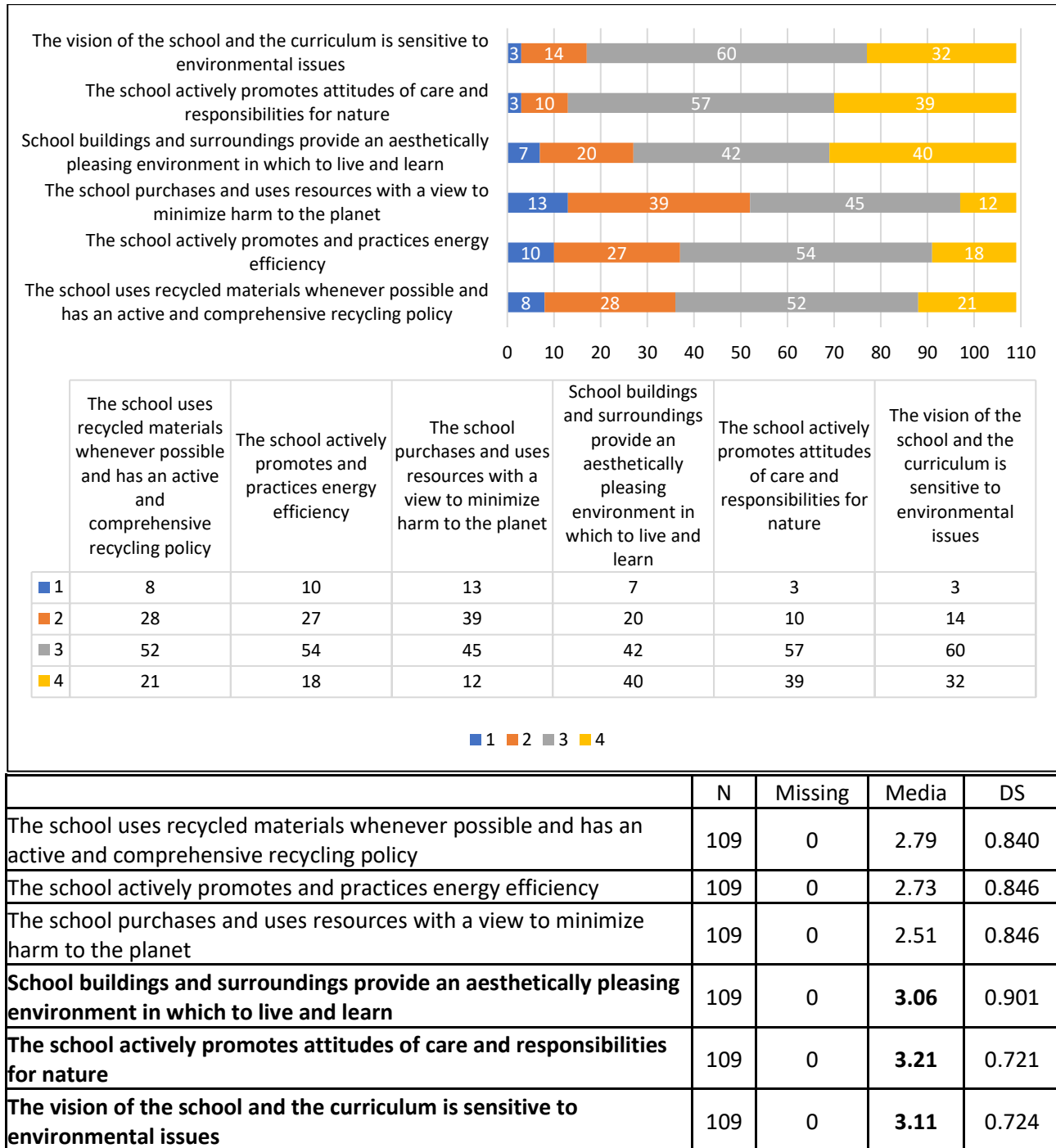

Figure 6. Implementation of ecological dimensions of sustainability

TRAINING NEEDS

- Develop a comprehensive ecological approach with respect to the integration of care/efficiency of school facilities and the environmental impacts, resource use, and energy issues.
- Improve the use of economic resources for the development of sustainable practices (e.g., recycling collection), but also for the energy efficiency of school facilities.
- Promote dialogue with local governments to develop consistent and integrated practices between educational institutions and communities.

2.4. Implementation of economic dimensions of sustainability within your institution (Figure 7)

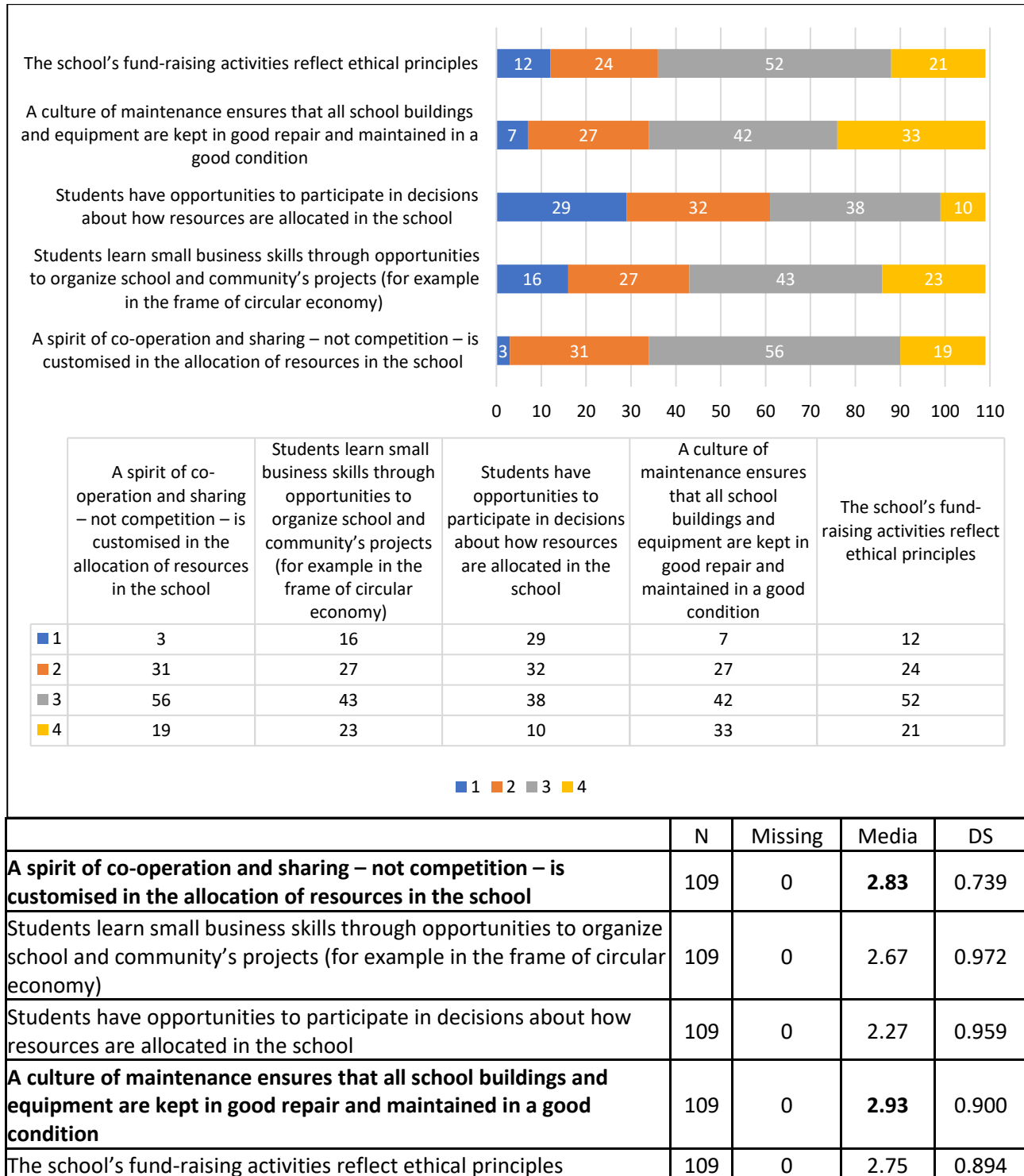
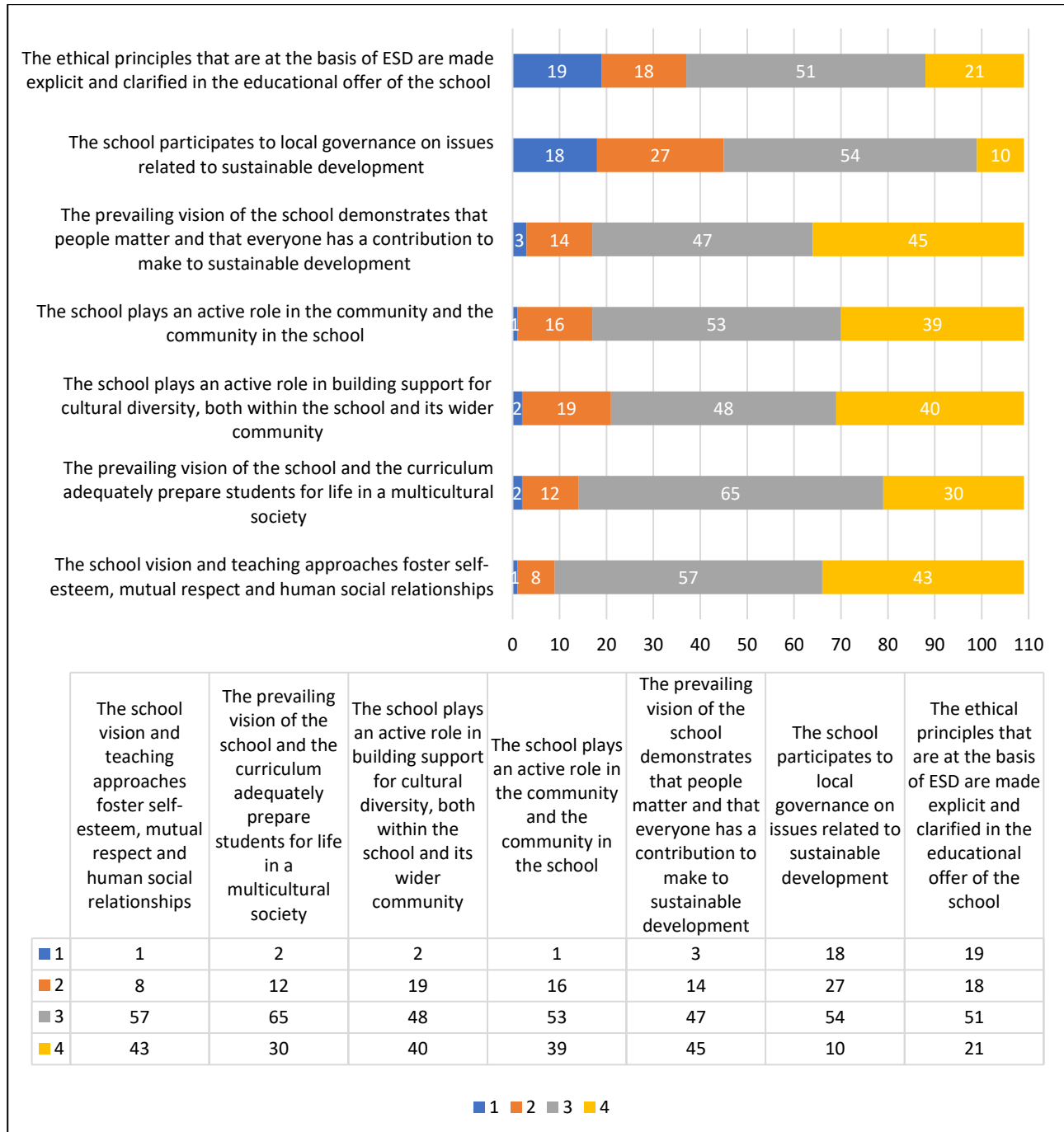

Figure 7. implementation of economic dimensions of sustainability within your institution

TRAINING NEEDS

- Promote the development of students' awareness regarding the care and economic management of the school facility.
- Involve students within the decision-making processes of the educational institution.
- Promote dialogue with the private sector.
- Building pathways to micro-entrepreneurship.
- Fostering knowledge on certain topics such as the circular economy or the possibility of starting fund-raising activities.

2.5. Implementation of cultural/pedagogical dimensions of sustainability (Figure 8)

	N	Missing	Media	DS
The school vision and teaching approaches foster self-esteem, mutual respect and human social relationships	109	0	3.30	0.646
The prevailing vision of the school and the curriculum adequately prepare students for life in a multicultural society	109	0	3.13	0.668
The school plays an active role in building support for cultural diversity, both within the school and its wider community	109	0	3.16	0.772
The school plays an active role in the community and the community in the school	109	0	3.19	0.713
The prevailing vision of the school demonstrates that people matter and that everyone has a contribution to make to sustainable development	109	0	3.23	0.777

The school participates to local governance on issues related to sustainable development	109	0	2.51	0.878
The ethical principles that are at the basis of ESD are made explicit and clarified in the educational offer of the school	109	0	2.68	0.980

Figura 8. Implementation of cultural/pedagogical dimensions of sustainability

TRAINING NEEDS

- Foster the development of teachers' pedagogical skills through targeted trainings.
- Enhance the use of inclusive and differentiated teaching strategies and materials.
- Strengthen the intercultural dimension of sustainability in the school curriculum.
- Promote institutional dialogue between schools and local governments on intercultural issues.

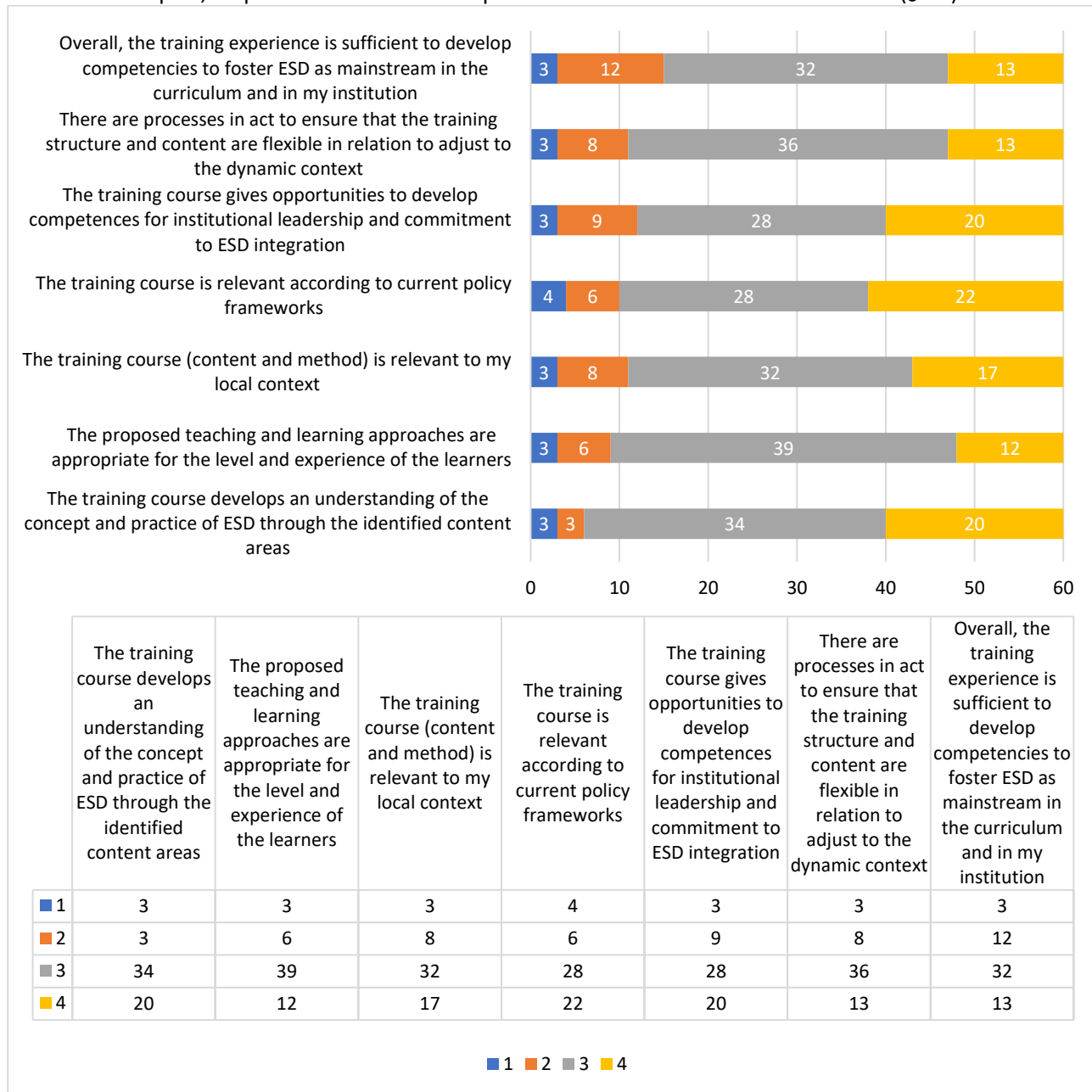
2.6. Areas for improvement related to professional training needs for ESD implementation

From the processing of the responses provided to the question "What future professional learning needs regarding ESD implementation do you consider relevant in your institution?" a number of areas for improvement and development related to a more meaningful and effective implementation of ESD within school settings were identified. The areas for development can be traced to all the dimensions of sustainability investigated in section one of the questionnaire. In particular, 3 aspects emerge as most relevant:

- Construction of cooperative learning environments and activation of self-directed processes in which students can activate empowerment processes, be protagonists, actively participate in the opportunities offered by the school and develop problem solving skills;
- Initial and ongoing training for teachers aimed at the development of interdisciplinary curricula oriented to the dimensions of education for sustainability, including through the study of relevant and replicable practices; training related to methodological-didactic strategies of education for sustainability, including design centered on the definition of coherent learning outcomes,;
- Promotion of learning communities among all stakeholders (school, family, institutions, community, world of work, etc.) including the possibility of activating shared projects that primarily involve students on the different dimensions of ESD and the potential concretization of the SDGs.

3. SECOND SECTION. Assessing ESD_SuVi Teachers Training Program with regard to ESD integration

With the second part of the questionnaire, the aim was to assess, from the participants' perspective, the effectiveness of the teacher training program implemented within ESD_SuVi project. A battery of 7 items rated on a 1-4 scale (1 Getting started; 2 Fair; 3 Good; 4 Excellent) was constructed. At the conclusion of the structured part, respondents could leave a personal comment on the items covered (§3.1).

	N	Missing	Media	SD
The training course develops an understanding of the concept and practice of ESD through the identified content areas	60	49	3.18	0.748
The proposed teaching and learning approaches are appropriate for the level and experience of the learners	60	49	3.00	0.713
The training course (content and method) is relevant to my local context	60	49	3.05	0.790
The training course is relevant according to current policy frameworks	60	49	3.13	0.853
The training course gives opportunities to develop competences for	60	49	3.08	0.829

institutional leadership and commitment to ESD integration				
There are processes in act to ensure that the training structure and content are flexible in relation to adjust to the dynamic context	60	49	2.98	0.748
Overall, the training experience is sufficient to develop competencies to foster ESD as mainstream in the curriculum and in my institution	60	49	2.92	0.787

3.1. Usefulness of the training programme

The evaluation of the training program recorded positive comments about the usefulness of the course, going in line with the positive mean values obtained in the structured part of section 2.

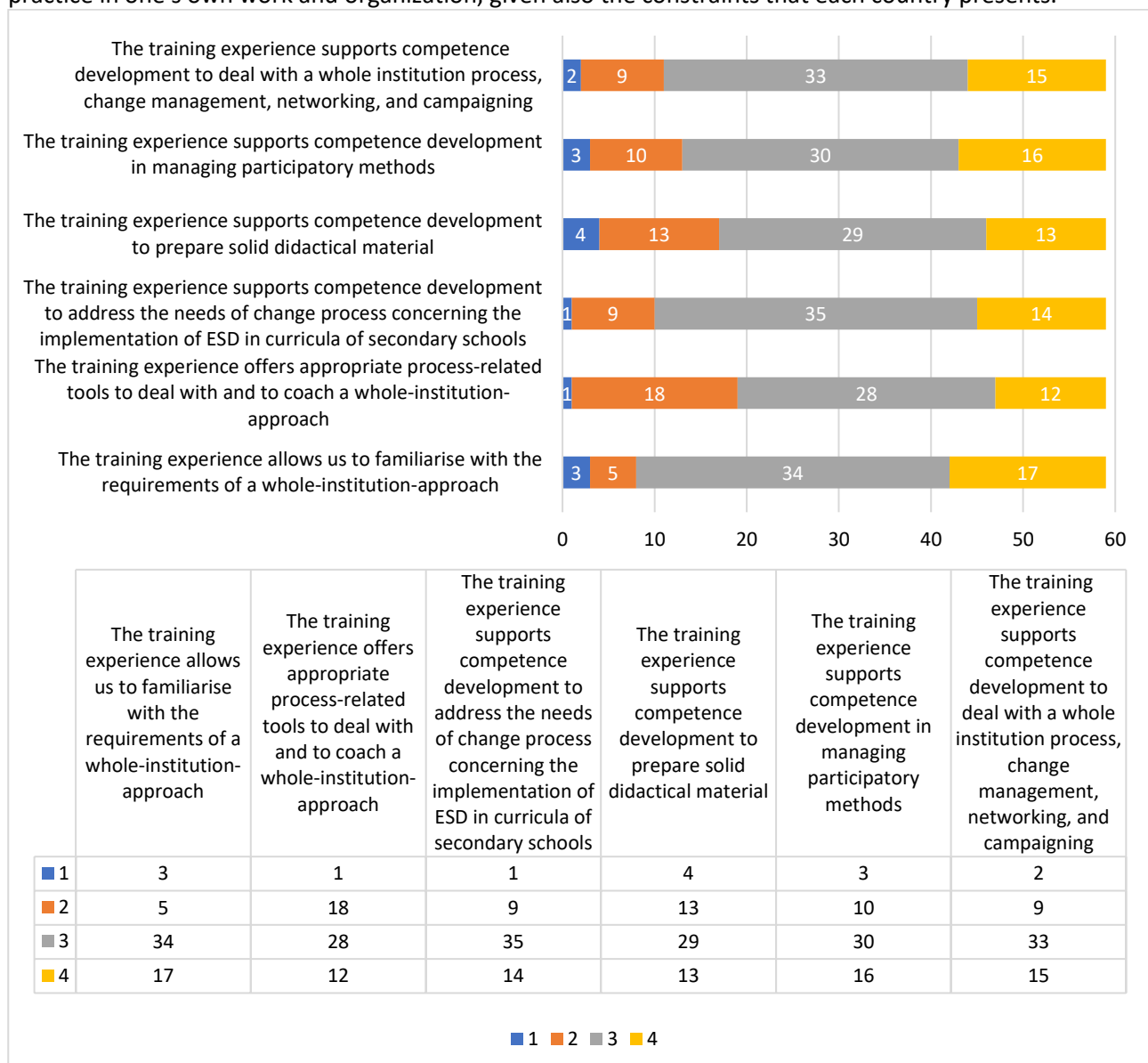
In particular, the experience was perceived as an opportunity to:

- learn about experiences in other countries and reflect on sustainability issues;
- bring out potentials and critical issues about what is already being implemented in one's own school context;
- check the adequacy of professional skills already possessed;
- develop new ideas and understand how to adapt them to one's own context, while also managing to overcome any critical issues;
- create a link between school activities and out-of-school experiences;
- develop professional skills useful in the implementation of ESD activities.

4. THIRD SECTION. Highlight further training needs

The third part of the questionnaire sought to map additional emerging training needs related to the development of a whole-school ESD approach within respondents' organizations. A battery of 6 items rated on a 1-4 scale (1 Getting started; 2 Fair; 3 Good; 4 Excellent) was constructed. At the conclusion of the structured part, respondents could leave a comment indicating strengths and weaknesses of the pathway implemented and suggestions for improvement and future development.

Participants' comments indicate that the experience implemented should be more widely disseminated in terms of the number of participants. It represents an opportunity to develop new knowledge and skills useful for the implementation of sustainability education actions, professional development and improvement of their own organizations. This type of course has also been considered important for increasing personal motivation and for experimenting with tangible methods and tools for working on sustainability issues. The course was found to be very challenging and in some cases it is felt that it could have been structured over a longer time. There was a lot of satisfaction, but it was also considered that adequate time for personal reflection and reworking will be needed to be able to put what was learned into practice in one's own work and organization, given also the constraints that each country presents.

	N	Missing	Media	SD
The training experience allows us to familiarise with the requirements of a whole-institution-approach	59	50	3.10	0.759
The training experience offers appropriate process-related tools to deal with	59	50	2.86	0.753

and to coach a whole-institution-approach				
The training experience supports competence development to address the needs of change process concerning the implementation of ESD in curricula of secondary schools	59	50	3.05	0.680
The training experience supports competence development to prepare solid didactical material	59	50	2.86	0.840
The training experience supports competence development in managing participatory methods	59	50	3.00	0.809
The training experience supports competence development to deal with a whole institution process, change management, networking, and campaigning	59	50	3.03	0.742

5. Conclusions: self-evaluation tool

In the concluding part of the questionnaire, participants were asked to leave a comment regarding the tool's ability to self-assess the actions implemented within their organization.

Among the comments that welcomed this moment of self-assessment, it emerges that the tool is considered useful to:

- reflect analytically on the practices already implemented in one's own organization, bringing out strengths and weaknesses;
- gain greater personal and institutional awareness of needs and potentials, starting with what is already being implemented;
- reflect on the sustainability education actions implemented as part of formal education pathways;
- get useful feedback on the implementation of sustainability education actions and understand the current state of the art from which to start new processes and improve results;
- build a global vision on sustainability and have new ideas to share with one's own organization;
- learn more about one's own organization.

In some cases, the questionnaire was not considered useful for self-assessing the actual situation of organizations on the implementation of sustainability education actions. An in-depth qualitative questionnaire was indicated as more effective for better understanding and analyzing the state of the art, highlighting those areas of improvement needed for targeted development of sustainability education actions.

Annex 4

Report on piloting Guiding Questions in collective interviews (Focus Group) and unstructured in-depth interviews- case study: Italy

Guiding questions for in-depth interviews and focus groups have been elaborated and tested within the ESD_SuVi project.

A - Guiding questions for unstructured in-depth interviews

- Please explain what you understand by the Whole School Approach?
- (after a short explanation) Do you think it could be applied within your school? Which are the key elements to be transformed or reinforced?
- In what way and with which activities (methods, offers, contents) could an ESD-teacher training support the process of implementing an Education for Sustainable Development or Whole School Approach?
- Please name and explain the training needs of teachers/principals/other schools' staff for implementing a Whole School Approach within your school from your point of view.
- Please name and explain your learnings from participating in previous ESD trainings that you would recommend to other schools.

B – Piloting phase: testing guiding questions in collective interviews (Focus Group) and unstructured in-depth interviews

1. Introduction

Within the Erasmus project "ESD Supervision 4.0" two focus groups (FG1, FG2) and 2 semi-structured interviews (I1, I2) were carried out, at the Italian level, respectively with university tutors of students enrolled to become primary school teachers and with in-service teachers with several years of experience in implementing ESD in schools. Guiding questions above illustrated have been used in this piloting. The focus groups and interviews aimed at understanding, based on the interviewee's experience, what are the training needs of teachers and what might be helpful in making sure that an integrated approach to developing sustainability competences can be adopted, with particular reference to initial and in-service teacher training.

The above "Guiding Questions", although initially elaborated in order to collect elements useful for the Project, in their piloting application demonstrated they can usefully be applied for activating processes of reflection and self-evaluation and for developing awareness of specific training and professional development needs.

1. Methodology

Seven people attended the first focus group and five the second one. Two people have participated in the structured in-depth interviews. The focus groups and the interviews were divided into 3 'rounds of table' each touching a specific topic related to ESD:

1. teachers' competences;
2. teacher training needs for the implementation of a whole school approach;
3. Key stakeholders for the implementation of a whole school approach.

Specifically the questions were the following:

Round 1

Based on your experience, do you think the school is working on the following competences?

- Critical thinking
- Systems thinking
- Innovative decision
- Communication
- Collaboration
- Solidarity
- Reflexivity
- Value-orientation
- Responsibility
- Futures thinking
- Creativity
- Transformation

Are they integrated into the curriculum? In what way? Are teachers "trained"/equipped to enable the development of these competences in the learners? Are there school actions/policies that can support the process of applying sustainability competences?

During the interview an additional question was asked:

What is your commitment/role in sustainability education activities in your school? and what are the key elements of sustainable development education in your school?

Round 2

How can teacher training support the process of implementing an educational approach for sustainable development or WSA?

What are the training needs of teachers/headmaster/staff for implementing a comprehensive approach within the school?

Round 3

What key stakeholders are important to support the Whole School Approach process or effective Sustainable Development Education? What is needed to integrate the school into the broader local community?

2. Results

The results follow the logic of the questions and are divided into three main emerged topics:

- the state of implementation of a WSA within the Italian school system, challenges and opportunities;
- teachers' training needs;
- key stakeholders that can play a role in it.

3.1 The state of implementation of a WSA within the Italian school system

Interviewees report that ESD is implemented within the Italian school curriculum according to the “Civic Education” law emanated in 2019. However, many activities are carried out as extra-curricular activities and therefore are perceived as marginal.

The most recognised issue concerning the implementation of ESD in the Italian school curriculum is what the participants called “the domain of disciplines” (FG1,2; I1,2) hence the organization of knowledge in separate forms that makes the effort of implementing a WSA vain. Along with it, the Italian school system is seen as “strongly theoretical, strongly hierarchical and anchored to content knowledge” (I1). The problem interests predominantly secondary schools where “professors are trained in specific disciplines” (I1) while “in primary school and kindergarten, teachers are more used to work transversally” (FG1,2; I2).

Nevertheless, interdisciplinarity and transdisciplinarity are seen as the solution to this issue by all interviewees, in terms of teachers capable of working with colleagues from different disciplines and implementing sustainability transversely to all disciplines.

Another aspect of the Italian school system that is seen as a limit to the implementation of a WSA is that learning is focused around “content transmission rather than the application of participatory methodologies to stimulate competencies development” (I1). This aspect has been exacerbated by the Covid-19 restrictions. Moreover, an interviewee highlighted that “if we want to transmit civic education competences to students, it is not so much the “civic education hour” that is effective, but it is effective to build a framework, a climate, a situation, in which civic education is not something theoretical, but something in which school life is permeated with civic values, and this must also be the case for sustainability education” (FG1). On the other hand, the introduction of “new didactic methodologies and new ways of being in school” (I1) are recommended.

In terms of buildings, the interviewees highlight that there are “too many pupils per room, poor setting, no equipment” (FG1). Moreover, in terms of operations, the participants suggested that there are “too many activities and not enough time to digest them”. The situation is made worse by “parents [that too often] do not respect the teacher profession”. Furthermore, teachers perceive themselves as “overwhelmed by bureaucracy”. To overcome these issues, the interviewees suggest learning “new ways of being in school where spaces and context are anchored in values”. Finally, the implementation of a WSA depends also on the creating “a setting that takes into account the spaces and times appropriate to the pupils, i.e. that everything is functional for the pupils using these spaces” (FG2).

3.2 Teachers’ training needs

In terms of professional development, an element that concur to prevent a WSA implementation is “to conceive the teacher profession as a job done alone” (FG2). In fact, “the sharing and intertwining aspect of what is didactic management is absolutely negligible” (FG2). However, “It is there [in sharing] that those aspects that have to do with promoting the kind of relationship you establish with the pupils, how much freedom to give, what kind of experiences to have are at play” (FG1). Nonetheless, “competences [development] depend on the subjectivity of the teacher's preparation, of his/her own competence, not only methodological-didactical but also relational, because if the teacher approaches the teaching-learning process with those same competences, then they are passed on indirectly to the pupils, so sustainability becomes really transversal” (FG2). Thus, what is needed according to the interviewees are, on one hand, “Initial and in-service training

pathways for teachers and study of practices relevant to the dimensions of ESD”, and on the other hand, “Changing mindsets and defining what ESD means for the schools”.

3.3 Key stakeholders

In terms of key stakeholders, both the participants of the focus groups and of the interviews agree that having a headmaster who “has a vision [in terms of sustainability]” (I2) plays a fundamental role in implementing sustainability in schools as he/she can “give teachers the reassurance of working critically across disciplines and without being asked to mechanically apply the syllabuses of individual disciplines” (FG2). At the same time, the interviewees agree also on the fact that implementing sustainability “has to be a common effort” (I2) negotiated among “the headmaster, the teachers, the students, the families and the school personnel” (FG2; I1) in order to achieve the goal.

For those stakeholders to work together for the implementation of a WSA, “what is needed is precisely a change and development of the mindset, perception, clarification of what sustainable development actually represents for the school” (FG2, I2).

Annex 5

Bibliography

1. European Commission (2019) COM(2019) 640 final. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European economic and social committee and the committee of the regions. The European Green Deal
2. European Commission. (2022). *Input Paper: A Whole School Approach to Learning for Environmental Sustainability* <https://education.ec.europa.eu/document/input-paper-a-whole-school-approach-to-learning-for-environmental-sustainability>
3. European Commission (2022). *Recommendations on Transformative Education in Bhutan's Schools*. European Commission, SWITCH-Asia Programme, 2022. https://www.switch-asia.eu/site/assets/files/3599/bhutan_recommendations.pdf
4. Farioli, F. & Mayer, M. (2022). Breaking the mould: educators as agents of change. In *Competences in education for sustainable development: Critical perspectives* (pp. 85-92). Cham: Springer International Publishing.
5. Guerriero, S. (Ed.) (2017). *Pedagogical Knowledge and the Changing Nature of the Teaching Profession*. Paris: OECD Publishing.
6. Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. Routledge/Taylor & Francis Group. <https://doi.org/10.4324/9780203181522>
7. Lozano, R. & Barreiro-Gen, M. (Eds.). (2021). *Developing sustainability competences through pedagogical approaches*. Springer International Publishing.
8. Millican, R. (2022). A rounder sense of purpose: Competences for educators in search of transformation. In *Competences in education for sustainable development: Critical perspectives* (pp. 35-43). Cham: Springer International Publishing.
9. Marope, M.; Griffin, P.; Gallagher, C. n.d. *Transforming Teaching, Learning, and Assessment: A Global Paradigm Shift*. Geneva: IBE-UNESCO (UNESCO International Bureau of Education). http://www.ibe.unesco.org/sites/default/files/resources/03_transforming_teaching_learning_and_assessment_31oct.pdf.
10. Peter Senge (1990) *The Fifth Discipline: The art and practice of the learning organisation*, Doubleday, New York.
11. Senge, P. M. (1994). *The fifth discipline fieldbook: Strategies and tools for building a learning organization*. Currency.
12. Senge, P., Kleiner, A., Roberts, C., Ross, R., Roth, G., Smith, B., & Guman, E. C. (1999). *The dance of change: The challenges to sustaining momentum in learning organizations*.
13. Rauch, F., & Steiner, R. (2013). Competences for Education for Sustainable Development in Teacher Education. *Kompetence Za Poučevanje Za Trajnostni Razvoj Na Področju Izobraževanja Učiteljev.*, 3(1), 9–24.

14. Rieckmann, M. (2018). Learning to transform the world: Key competencies in Education for Sustainable Development. *Issues and trends in education for sustainable development*, 39, 39-59.
15. Rieckmann, M., & Barth, M. (2022). Educators' competence frameworks in education for sustainable development. In *Competences in education for sustainable development: Critical perspectives* (pp. 19-26). Cham: Springer International Publishing.
16. Sleurs, W. (2008). *Competencies for ESD (Education for Sustainable Development) teachers. A framework to integrate ESD in the curriculum of teacher training institutes*. UNECE. https://unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/inf.meeting.docs/EGonInd/8mtg/CSCT%20Handbook_Extract.pdf
17. UNECE (2005). UNECE STRATEGY FOR EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT. <https://unece.org/DAM/env/documents/2005/cep/ac.13/cep.ac.13.2005.3.rev.1.e.pdf>
18. UNECE (2012). *Learning for the Future. Competences in Education for Sustainable Development*. https://unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/ESD_Publications/Competences_Publication.pdf
19. UNECE (2014). United Nations Economic Commission for Europe Steering Committee on Education for Sustainable Development. Working Group on 'ESD School Planning': Outcomes. https://unece.org/fileadmin/DAM/env/Information_document_4_school_planning_02.pdf
20. UNESCO (2014). *Shaping the Future We Want. UN Decade of Education for Sustainable Development (2005-2014)*. Final Report, <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002301/230171e.pdf>
21. UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals: learning objectives*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247444>
22. UNESCO (2018). *Integrating education for sustainable development (ESD) in teacher education in South-East Asia: a guide for teacher educators*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265760>
23. UNESCO (2020). Education for sustainable development: partners in action; Global Action Programme (GAP) key partners' report (2015-2019). <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374270>
24. UNESCO (2020). *Education for sustainable development: A roadmap* <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>
25. UNESCO (2021). *Berlin Declaration on Education for Sustainable Development*. <https://en.unesco.org/sites/default/files/esdfor2030-berlin-declaration-en.pdf>
26. Vare, P., Arro, G., de Hamer, A., Gobbo, G. D., de Vries, G., Farioli, F., Kadji-Beltran, C., Kangur, M., Mayer, M., Millican, R., Nijdam, C., Réti, M., & Zachariou, A. (2019). Devising a competence-based training program for educators of sustainable development: Lessons learned. *Sustainability (Switzerland)*, 11(7), 1890.